

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 pett á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Našemu delavstvu

Gotova znamenja kažejo, da se je v našem delavstvu izvršila definitivna izprememba. Le semintja, takorekoč osamljeno se še najdejo ostanki našega revolucionarnega, boljševeškega duha. Delavstvo se zaveda novega časa, trdega boja za obstanek, uvideva težke gospodarske razmere, omajane temelje industrije ter razmišlja o novih potih napredka. Težnja po napredku in blagostanju je seve zdrava in nedotakljiva svetinja vsakega stanu. Te svetlinje tudi ne smemo odrekati delavskemu stanu, ker ima poleg svojih prirojenih pravic še posebno vlogo in zasluge za produktivno gospodarstvo celega naroda. Delavec spada v produktivski ustroj naroda in v vrsti tu pomembno mesto.

Nekdanja gesla o gospodarskem prevratu in sličnih sanjarijah ne vlečejo več. Ljudje spoznavajo, da vladajo gospodarsko življenje drugi, takorekoč neizpremenljivi zakoni pridnosti, ustvarjanja, varčnosti, poštene konkurenčnosti, ki se ne dajo preobrniti s frazami ali nadomestiti z drugimi produktivskimi metodami. V današnjih razmerah ni mogoče drugo gospodarstvo. Ljudje se stolta in stoletja ne bodo zreli za medsebojno ali skupno, načelno in praktično nesebično sodelovanje ter delitev enakomernega dela na vse. Eni bodo pridni, drugi razsipni, tretji prirojen izkoriščajoči tipi itd. Stvari torej, ki zavise od notranjosti duše in od moralnih lastnosti in ki torej predpostavljajo naravnost, zganost, moralno in duševno prenosno vsega delovnega človeštva, se torej ne dajo doseči od danes do jutri. Doleg pač treba priznati edino pametno in moralno stališče pridobitnega gospodarstva: da namreč vsak dela in se koristi tako, da ne škoduje sosedu, da varčuje, da skrbi za rodbino, za svojo bodočnost.

Rekli smo, da je do teh spoznanj prišlo tudi naše delavstvo in sicer predvsem, ker se je samo prepričalo o stvarih, ki vladajo v industriji: to je o konkurenci, o kritičnih položajih, o pomankanju dela, o rizikih, o slabih tržiščih, malih naročilih, nizkih cenah, slabih trgovinskih pogodbah in carinskih zakonih itd. Kjer ni teh pogojev, tam tudi delavstvo ne uspeva. Industrija pa lahko uspeva med drugim, ako se delavstvo zaveda svojega sodelovanja pri industrijskem proizvodstvu in ako to sodelovanje izpolnjuje po vidikih modernega kvalitativnega dela.

Naše delavstvo bi torej storilo velik korak k svojemu lastnemu napredku, ako bi pristopilo k vprašanju strokovnošolskega izpolnjevanja svojega znanja, ako bi v Sloveniji na pr. organiziralo pravi pokret za izpolnitev kvalitativnih ročnih poklicev. Marsikateri tuje bi potem postal nepotreben, njegovo mesto bi zasedla slovenska delavska družina. Pa tudi sicer bi se dvignila kvaliteta naših industrijskih proizvodov in bi slovensko delavstvo, o tem smo globoko prepričani, moglo kratkoma kljubovati v ostalih pokrajinah države vsaki tujerodni delovni konkurenci. Tudi Slovenija bi v delavskem oziru enkrat prenapolnjena in takrat bo moralo naše delavstvo s trebulom za kraljino, najprej v ostale kraje naše države, potem pa v inozemstvo. V tem oziru bo rabilo marsikatero izpričevalo, se bo moralo izkazati z znanjem, ki naj nadkriljuje strokovno sposobnost ostalega delavstva. Svetujemo delavstvu, da se že danes pripravlja na konkurenčnost delovne sile, ki bo nastopila v prihodnjih letih. Kar velja za inteligenčne poklice že danes, se bo obistnilo tudi za ročne poklice: Konkurenca znanja bo pritisnila na vsi črti. Le kdor bo pripravljen, bo zmagal.

Čim naše delavstvo spozna to svojo poglavitno, ekzistenčno nalogo v sedanjem času, se sigurno tudi v političnem oziru reorganizira in preorijentira. Spozna bo, da je že čas, da misli na stvarni, solidni, konstruktivni program svojega napredka, to je predvsem na kvalitativno izsolanje svojih delovnih sposobnosti. Nadalje na ukrepe in mere, s katerimi si lahko, kakor vsak drug stan, na pr. inteligenčni stan omogoči redno življenje v zdravju in sreči! Zdravje kolonije in stanovanjske hiše, začitvo rodbinskega zdravja, vzgojo dece in sploh, kar spada k rednemu človeškemu življenju.

Vprašanje delavskega blagostanja in delavske kulture ni vprašanje visokih teorij in fantazij o krščanskih ali boljševiskih socialnih, marveč čisto konkretno vprašanje štedljivosti, delavnosti, pridnosti, skrbi za napredek, za red-

Svečanosti na Cetinju

Impozantna vojaška parada. — Kraljev pozdrav Črnogorcem. — Amnestija političnih krivcev.

— Cetinje, 22. septembra (Izv.) Današnje svečanosti so zadivile ves črnogorski narod. Svečanosti povodom prenosa kosti vladike Njegoša so narod spominjale na tužne čase, ko je sovražnik razrušil in onečastil vladikov grob na Lovčenu. Današnje svečanosti pa so mu obenem pokazale lepšo bodočnost, pokazale so narodno in državno nedeljivost in obenem tudi globoko notranjo moč in silo armade. Črnogorski narod je z velikim navdušenjem pozdravljaj armado. Današnje svečanosti so pokazale pred vsem svetom notranjo slogo naroda in države.

Že ob 9. dopoldne je postalo pred dvorcem živahno vrvenje. Vojska se je pripravljala na veliko parada. Kralj je na trgu pred dvorcem pregledal vso četniško garnizijo. Na belem konju je sprejemal defiliranje čet. Na čelu so korakali gardisti (konjenici in pehota) v krasnih opravih, njim je sledila pehota v bojni opremi, artiljerija in druge tehnične čete. Ves čas parade so krožili nad črnogorsko prestolico aeroplani. Veliki vojaški paradi so prisostvovali vsi navzoči ministri, dostojanstveniki, generaliteta in razne deputacije Črnogorcev. Vojaška parada je trajala pol-druugo uro.

V dvorcu je nato ob 11. dopoldne sprejel kralj deputacije Črnogorcev v svečani avdijenci. Sprejel je 360 zastopnikov črnogorskega naroda ter se z njimi pristoje in prisrčno razgovarjal o vseh lokalnih zadevah in razmerah. Opoldne je bil na dvorcu svečan obed, na katerega so bile povabljene tudi deputacije črnogorskega naroda. Med obedom je kralj imel iskreno in pomembno napitnico, v kateri je med drugim naglašal:

„Prišli niso dopustile, da bi vas, junake Črnogorce preje posetil. Tekmo je bilo vedno odlagati to pot. Končno se mi je izpolnila že davno gojena

želja. Evo, na današnjih svečanostih smo se sešli. Z globoko pjeteto sva pohitela kraljica in jaz v Črnogoro, da izkaževa svoje spoštovanje vladiki Rade-tu, ki se blažen vrača v svoj grob, on, ki je bil i mrtev strah sovražnikom.“

Kralj je v svojem govoru nato kratko opisal duhovni in kulturni vpliv vladike na razvoj Črnogore in ostalega jugoslovenskega sveta, izrazujoč trdno nado, da bo duh vladike z vrhov Lovčena blagodejno vplival na vso državo in da bo zrl v bodočnosti krepko svobodno in enotno državo. Svoj govor je kralj zaključil:

„Črnogorci! Bratje moji! Prišel sem semkaj, da Vas vidim in da se z vami razgovorim. Želel sem iz vaših vrst silšati, kako je v va in teh gorah. Ono, za kar so se borili vaši pradedje in dedje in za kar ste se borili vi, ste izvojevali. Danes niste več obkoljeni od sovražnikov. Povsod okoli vas živi in prebiva brat ki vam bo vedno pomagal in vas ljubil.“

— Cetinje, 22. septembra (Izv.) Za časa svečanega sprejema so se v metropoliji sestali na Cetinju navzoči ministri ki kratki konferenci, na kateri so razpravljali o kraljevih odklovanjih in o politični amnestiji. Kralj je danes podpisal ukaz o amnestiji vseh Črnogorcev, ki so zagrešili kak politični delikt do 31. decembra 1924. Amnestije so deležni tako obsojenci, kakor tudi oni, proti katerim je uveden kazensko postopanje ali pa so v emigraciji. Ukaz o odklovanjih je zelo obširen. Odklovana bo mnogoštevilna dihalovščina, stari borci Črnogorci, dalje arhitekti in inženirji, ki so zgradili kapelo na Lovčenu, odnosno novo cesto na Lovčenu. Kralj je popoldne sprejel v daljši avdijenci generala Vukotiča in vojvodo Božo Petrovića-Njegoša. Kralj jutri odpotuje v Bar. Dne 27. t. m. prispe v Dubrovnik.

Borba v vladini večini za volitve

Stališče prometnega ministra zelo omajano. — Minister Radojević potuje v Monte Carlo k Pašiću. — Vesti iz Ženeve.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Nikakih važnejših političnih dogodkov v Beogradu. Vo-dijo se samo zakulisne intrige in tajne borbe. Javnost je še vedno pozorna na svečanosti na Cetinju, ki so dvignile v veliki meri ugled in moč kralja med Črnogorci.

V političnih krogih danes mnogo govore o tajni in zakulisni borbi, ki se vodi med dvema skoraj enako močnima strujama v vladni večini. Ena struja z vneto zagovarja nove volitve takoj po sprejemu rednega proračuna za leto 1926-27. Druga pa je proti volitvam in za redno parlamentarno delo do konca funkcijske dobe. Radicevci se zelo nagibljajo k struji, ki zahteva volitve. V marsičem so računski prezgodnji, ker ni v Beogradu odločilnega faktorja ministrskega predsednika.

Politični krogi mnogo govore o dejstvu, da je položaj prometnega ministra v sam

vladi zelo omajen in skoraj nevzdržljiv. Proti prometnemu ministru Anti Radojeviću vodijo ostro kampanjo celo nekateri člani sedanje vlade. Vrše se proti njemu intrige in zakulisne akcije. Položaj njegov v vladi je tako ogrožen, da bo primoran Radojević odstopiti. Prometni minister Anta Radojević odpotuje v petek 25. t. m. v Monte Carlo k ministrskemu predsedniku Pašiću. To njegovo pot spravljajo v zvezo z njegovim odstopom.

Danes prihajajo kratke vesti iz Ženeve o delovanju naše delegacije v Društvu narodov. Zunanji minister dr. Ničević je v dvorani „Atheneum“ napovedal predavanje. Predmet problema Male antante. Predavanje je moral odložiti radi preobilice poslov v III. komisiji, ki ji predseduje. Stepan Radič še ni imel svojega predavanja v omejeni dvorani o tajni diplomaciji.

Politična situacija

Afront prečanskih radikalov proti HSS-manevru. — Državni proračun. — Naše posojilo v Ameriki.

— Beograd, 23. sept. (Izv.) Vladi RR nenaklonjeno stališče, ki so je zavzeli vojvodinski in osiješki radikali odnosno afront prečanskih radikalov proti HSS sta še vedno predmet živahnih političnih kombinacij in diskusij. Razmere poznavaajoči politiki odkrito izjavljajo, da smatrajo nastop prečanskih radikalov več ali manj za politični manever, ki je insceniran od vodstva radikalne stranke proti HSS, da radikali od Radice dosežejo še večje popuščanje, zlasti kar se tiče premeštitev državnega uradništva na Hrvatskem in v Slavoniji. Do konca tega meseca ni pričakovati izrednih političnih dogodkov,

no rodbinsko življenje, za zdravje in notranjo srečo.

V tem kvalitativnem delu pa leži temeljna misel samopomoči, ki jo lahko prožimo našemu delavstvu, da more preboleti sedanjo krizo in pomagati naši industriji in gospodarstvu do ozdravljenja, do konkurenčnosti, do zmage. Napredek industrije, procvitanje industrije znači obenem procvitanje, napredek, blagostanje delavstva. Ta zvezdnost je neizpodbitna.

Šele po povratku Pašićevem se prične znova živahno politično življenje. Že danes pa se pojavljajo še nekontrolirane vesti o rekonstrukciji vlade.

Kakor hitro bo vlada zopet kompletno zbrana v Beogradu, se prično posvetovanja in razprave v ministrskem svetu o predložitvi proračuna za leto 1926/27. Listi so že javljali, da je ta proračun v glavnih konturah že sestavljen. Koncem meseca predloži finančni minister proračun ministrskemu svetu v odobrenje in nato takoj narodni skupščini odnosno fin. odboru, ki naj bi bil sklican že v prvi polovici meseca oktobra.

Vprašanje ameriškega posojila je še vedno na dnevnem redu. Uradno zanikajo vesti, ki so govorile o velikanskim milijonskih svotah in o misiji Stepana Radice. Uradne izjave priznavajo le, da vlada v resnici namerava najeti v Ameriki večje posojilo. Svota še ni točno fiksirana. Značilna je tudi izjava ameriškega delegata kapetana Backerja, ki je pozval našo državo, da se udeležijo razstave v Philadelphiji povodom 150-letnice osvobodjenja ameriških držav. Backer je v razgovoru z zastop-

niki naše vlade omenjal tudi posojilo ter povdarjal, da ameriški kapital lahko sodeluje v naši državi, ker odnosi med Ameriko in Jugoslavijo ne temelje na politični, marveč na gospodarski bazi.

Čehoslovaška in varnostni pakt

Nemški tisk o čehoslovaško-nemški varnostni pogodbi. — Nemški nacionalisti zahtevajo koncesijo za narodne manjšine na Češkem. — Rezerviranost Prage

— Dunaj, 23. septembra (Izv.) Poročila iz Berlina in Prage obširno očrtavajo situacijo, ki je nastala po intervenciji čehoslovaškega poslanika v nemškem zunanjem ministristvu, da je namreč Čehoslovaška pripravljena skleniti garancijsko odnosno arbitražno pogodbo z Nemčijo. Poslanik dr. Krefta je že v soboto interveneral, toda v nedeljo je oficijelno predložil v Berlinu noto čehoslovaške vlade. Nemški tisk splošno simpatično pozdravlja noto Čehoslovaške republike, obenem v laskavih besedah omenjaajo izredno diplomatično spretnost dr. Beneša. Nemški nacionalisti, kljub temu, da v načelu tudi odobravajo čehoslovaški predlog, hkratu zahtevajo od Čehoslovaške velike koncesije za nemško narodno manjšino na Češkem.

Med berlinskimi listi komentirajo čehoslovaško ponudbo vsi organi velikih strank. Demokratski »Berliner Tageblatt« konstatira: »Ker je ženevski protokol popolnoma pokopan, je bil nujen razvoj v smeri sklenitve pakta. Dr. Beneš je prvi izjavil posledice iz te situacije. Po vsem prijetno to njemu ni bilo, ker je bil izmed glavnih avtorjev ženevskega protokola.« Desničarski organ »Deutsche allgemeine Zeitung« povdarja, da korak čehoslovaške vlade gotovo ni sledil brez sporazuma s Quai d'Orsayem, zato je na nemški strani potrebna največja opreznost. Radikalno nacionalna »Deutsche Zeitung« pravi: Umevno je povdarjati, da ne more biti sklenjena nikak nemško-čehoslovaška pogodba, dokler traja nezasišano preganjanje sudetskikh Nemcev na Češkem. Za Nemčijo ni potrebe, da bi stopila v pogajanja s Čehi. »Berliner Borsenkurier« je izredno zadovoljen s čehoslovaško ponudbo ter hvali dr. Beneša kot enega najdelavnejših, najspretnjših in najagilnejših državnikov Evrope. Tudi sedaj je dr. Beneš vporabil pravi trenotek za svojo hitro akcijo. Dejansko ni potreba med Nemčijo in Čehoslovaško reševati nikakih spornih mejnih problemov in ker je čehoslovaška zvezna pogodba s Francijo le defenzivnega značaja, ni razumeti, zakaj se ne bi izboljšali odnosi med Čehoslovaško in Nemčijo. Nemško nacionalna »Deutsche Tageszeitung« pozdrav-

Protestna stavka francoskih zidarjev

Pariz, 22. septembra. K. Kakor javlja »Liberté« iz Lyona, je začelo danes po no-logu strokovnih organizacij stavkati 4000 zidarjev, ker hočejo delodajalci namestiti italijanske delavce.

Čehoslovaški predlog in pravi, da ima ta nova poteza na šahovnici mednarodne politike le namen, da se pri pogajanjih o zapadnih varnostnih garancijah prično tudi pogajanja za vzhodne meje.

Praški listi doslej nastopajo rezervirano. Objavljajo le suha poročila in izvlečke nemških listov. Doslej sta zavzela stališče k tej noti le dr. Benešovo glasilo »Česke Slovo« in pa oficijelno glasilo vlade »Čehoslovaška Republika«. Nemci na Češkem v svojem tisku pričenejajo živahno akcijo, da povodom pogajanj o paktu dosežejo gotove privilegije in koncesije. Na zunan se Nemci ne izjavljajo načeloma o paktu, pač pa minirajo marljivo na vseh odločilnih mestih v Berlinu in na Dunaju.

V Berlinu se danes vrši važna seja ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika Hindenburga. Nemški nacionalci, člani vlade zahtevajo, da se ne podeli nemškemu delegatom generalnega pooblastila za pogajanja. Ni izključena delna vladna kriza.

MEIN KAVA

mešanje
za poznavalce

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Lesni trg.
Smrekovi oz. jelovi hlodi od 25 cm prem. naprej fre. nakl. post. blago 225. Madrieri 75/220 mm od 4—8 m dolž. montre fre. meja denar 585. Jamski les po uzan. ljublj. borze 5 vag. denar 170, blago 170, zaključek 170.

Zitni trg.
Pšenica domača fre. Lj. denar 270, koruza slav. par. Lj. blago 217, fižol prep. orig. fre. Lj. denar 325, fižol ribičan orig. fre. Lj. denar 300, fižol mandolan orig. fre. Lj. 250.

EFEKTI
7% inv. pos. iz leta 1021: denar 95, blago 97, zaključek 95/97; Celjska posojilnica d. d.: denar 201, blago 205; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 240; Merkantilna banka: denar 100, blago 105; Prva hrvatska štedionica: denar 1068; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Strojni tovarne in livarne: denar 104; Trboveljska premogokopna družba: denar 375, blago 387; Nihag d. d.: denar 38, blago 42; Združene papirnice: denar 165, blago 180; 4 1/2% kom. zad. dež. banke: denar 20, blago 25; 4 1/2% zast. l. kr. dež. banke: denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 2. septembra. — Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 10.949—10.929, Praga 166.40—168.40, Pariz 266.91—270.91, Newyork 55.02—56.62, London 272 3/4—274 1/4, Berlin 13.35—13.45, Dunaj 0.078875—0.079875
Valute: dolar 55.325—55.925.

EFEKTI
7% invest. posojilo 1921 87; 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 394—395; Ljubljanska kreditna 220; Hrv. eskomptna banka 137 do 138; Kredita banka, Zagreb 138—139; Hipotekarna banka 74—75; Jugobanka 109 do 110 1/4; Praštediona 1050—1055; Slavenska banka 61—62; Eksploatacija 53—55; Drava d. d. Osijek 250; Sečerana, Osijek 540—545; Isis d. d. 70—75; Nihag 40; Gutman 435 do 460; Slaveks 135—145; Slavonija 59—60.50; Trboveljska 370—375; Vevče 120.

Inozemske borze.

— Curih, 23. sept. Borza: Beograa 9.175—9.225, Pariz 24.45—24.50, London 25.10—25.50, Newyork 518—518.50, Milan 21.05—21.15, Praga 15.325—15.375.
— Trst, 23. sept. Predborza: Beograd 43.65, Pariz 116, London 118.75, Newyork 24.50, Praga 72.50, Curih 472.50, Dunaj 0.0345.

JADRANSKI TARIFI IN MADŽARSKA.

— Buidpešta, 22. sept. (Izv.) Od septembra dalje zboruje tu posebna konferenca, katere se udeležujejo zastopniki Jugoslavije, Italije in Madžarske, da uredijo železniške tarife med vsemi tremi interesiranimi državami. V glavnem gre za ureditev jadranskega prometa, Zasnovan je načrt jadranske tarife, ki naj bi vstopil že 1. oktobra v veljavo, Med Madžarsko in Italijo se je dosegel sporazum glede uvoznega in izvoznega prometa v jadranska pristanišča. Sporazum določa 25 do 30 % olajšave. — Tranzitni promet med Madžarsko in Jugoslavijo določa 15 do 35 % olajšave, ki se nanašajo zlasti na tranzit, usmerjen proti Reki. Madžarska dovoljuje obema državam 20—40 % popust.

DVOJNA JUSTIFIKACIJA V VARAŽINU

— Varaždin, 23. septembra. (Izv.) Na dvorišču sodne palače je bila danes ob 7. zjutraj izvršena justifikacija dveh na smrt obsojenih kmetov Nikole Žnidarića in Alekse Severja. Obsojena sta bila na smrt radi umora. Žnidarić je namreč pregovoril proti plačilu Severja, da je ubil ženo prvega. Žnidarić je sprejel obvestilo o justifikaciji zelo apatično. Sever pa je drhtel in jokal. Oba sta noč mirno prečula v skupnem razgovoru. Prvi je bil priveden na dvorišče Žnidarić, ki je govoril ob vislicah izrazil edino željo, rekoč: »Želim videti še enkrat stražnike, ki so me čuvali.« Tei njegovih želji so ugodili. Obsejenje Žnidarića je nato bilo hitro izvršeno. Sever je pristopil brez vsake besede k stebri. Krvnik je izvršil justifikacijo naglo in brez vsakega incidenta. Justifikaciji je prisostvovalo okoli 500 ljudi.

RUMUNSKI LETALCI V MAROKU.

Pariz, 21. septembra. s. L' »Information« poroča iz Bukarešte, da se je šest rumunskih letalskih častnikov ponudilo francoski vladi za službo v Maroku. Francija je ponudbo sprejela.

Pismo iz Prage.

Zasedanje zbornice in senata. — Volitve koncem novembra. Aktivni državni proračun. — «Narodna stranka dela».

22. septembra.

Narodna skupščina je pričela svoje poslednje zasedanje v dosedanjih šestih. To vella glede poslanske zbornice in senata, kajti tudi v senat se bodo vršile volitve. Ministrski predsednik Švebla je obrazložil politični deseti senata, tako da je ta opustil svoje nameravane ugovore proti razpustu. Priporočil je, da želi vlada, da bi se volitve vršile koncem novembra, do tega časa pa naj se rešijo državne neobhodne potrebe.

Tokrat se je sešel najprvo senat, v čigar prvi seš so podali čl. socialisti vprašanja in stvari nuncija Marmagija in o neprijateljski izjavi papeške stolice. Nujne interpellacije, katerim pa pri glasovanju nujnost ni bila priznana, so predložili nemški soc. demokratje, nemški krščanski socialci in poslanci ljudske stranke o nuncijevih aferi in o Husovih proslavah. Vlada je odgovorila na vse. Zastopniki koalicije so podali načrt za izpremembo zakona o sestavi in pravnih moči senata, po katerem bo republika razdeljena na dvesto volilnih okrajev. Potem je podan že načrt za izpremembo volilnega reda. Oba ta dva predloga je dobila tudi poslanska zbornica. Sprejeti so bili zakoni o novi organizaciji volaških sodišč, o gospodarskih in finančnih dogovorih z Avstrijo, o podaljšanju začasnih ureditve trgovskih stikov z Zedinjenimi državami, o pomoči krajem, prizadetim po elementarnih nevarnostih in o konsularnih pristojbinah.

Poslanska zbornica je v svoji prvi seji rešila vrsto imunitetnih stvari in zakon, v katerem se vlada pooblašča za sklepanje trgovskih pogodb. V seji je bil razdeljen državni proračun za leto 1926., ki je bil takoj izročen proračun-

skemu odseku, da bi bil sprejet že pred parlamentarnimi volitvami. Politična debata o njem se ima izvesti samo v plenumu zbornice, da bi se tako pridobilo časa, toda proti taki naglici ugovarjajo tudi koalicijski poslanci, češ, da ne bo mogoče proračuna redno proučiti.

Predloženo državnega proračuna zbornici je tokrat toliko pomembnejše, ker je proračun za prihodnje leto prvič od pričetka naše republike aktiven. Ne samo, da se podaja proračun za celo leto in ne za četrtine ali dvanajstine leta, kakor se godi drugod, marveč podaja se pravočasno in je aktiven. Sestavljen je skoro enako kakor pretekla leta. Proračun je na prostu emoten. Posrečilo se je doseči, da izkazuje prebitka nad 15 milijonov Kč. V njem so razvrščeni: redni izdatki 7.279.680.032 Kč, redni prijemki 9.537.814.759 Kč, torej prebitka 2.258.134.727 Kč; izredni izdatki 2.790.591.378 Kč, izredni prijemki 547.937.784 Kč, primanjkljaja 2.242.653.594 Kč. Skupno izdatkov 10.070.271.410 Kč, prijemkov 10.085.752.543 Kč, torej cellega prebitka 15.481.133 Kč. Prebitok je bil dosežen v glavnem z višjim preliniranjem nekaterih vrst prijemkov in znatnim znižanjem državnih izdatkov. Pri čemur je igrala najvažnejšo vlogo restrikcija državnega nameščenstva.

Prava voditelja in ustanovitelja narodne stranke dela sta dr. Jaroslav Stransky in njegov oče senator dr. Adolf Stransky. V novo stranko je vstopil tudi senator dr. Herben. Stranka je začela izdajati tednik «Narodno delo». Prinaša program, ki pa ne vsebuje nič novega, marveč je le kopica fraz. J. K. S.

cerkve, svetost rodbine in šole ter praznike. — To je vse — kar zelo, zelo širokogrudno tolmačenje »verskega delovanja«, ker se da pod to streho spraviti prav vsako politično udejstvovanje.

— Obnovitev konkordatskih pogajanj z Vatikanom. Pred tremi meseci prekinjena konkordatska pogajanja z Vatikanom se obnove 10. oktobra v Rimu. Predsednik naše delegacije, nar. posl. dr. Voja Janjić prispe v Beograd, da dobi nova navodila.

— Ministrstvo financ demantira vesti o ameriških posojilih in o potovanju finančnega ministra v spremstvu Stjepana Radića

v Združene države kot pretirano in za enkrat še neaktualne.

— Italijanski teror na južnem Tirolskem so obrazložili odposlanci v inozemstvu živečih južnih Tirolcev v Ženevi zastopnikom Društva narodov. Povedali so, kako je s šolo, ki je čisto italijanska, in kako postopajo oblasti z domačim nemškim prebivalstvom. Naslikali so tudi teroristične akte fašistov v Bocnu in Meranu. Pritožbe poadiških Nemcev prihajajo ob raznih prilikah do kompetentnih mest. Pri tem se zavedamo, kako mala je skrb za julijske Slovence tam, kjer bi morala biti velika!

Od meseca julija 1923. pa do maja 1924. se je njuna potratnost izpremenila naravnost v brezupno razpisavanje denarja, dokim so morali bolniki naravnost stradati. Obtoženca sta bila intima prijatelja, vedno skupaj ter sta v tem času zahajala v gostilne bar in v druge boljše lokale ter sta se vračala šele v zgodnjih jutranjih urah domov z izvoščki ali avtomobili. Delala sta izlete v planine, pa tudi v Zagreb, Maribor in celo na Dunaj, dočim sta njuni družini živeli zelo skromno. Ženi obeh obtožencev sta morali posebej služiti v pisarnah.

Umevno, da za tako življenje obtožencev ni mogla zadostovati plača. Bukovič, ki skrbi za dva otroke, je imel 1366, oziroma nazadnje 1660 Din mesečne plače, Kraner pa 894 Din ter je bil 31. januarja 1924 reduciran.

Vse nepoštenne manipulacije, oziroma povere se so se mogle vršiti le na podlagi obojestranskega sporazuma dnevnika (žurnalista) Kranerja in blaginika Bukoviča, ker ne blaginika ne manipulacije brez vednosti drugega ni mogel izvršiti. Vse to je dognala revizijska komisija.

Obtoženi Bukovič je že pri prvi razpravi svoje dejanje v polnem obsegu skesano priznal, kar je ponovil tudi danes. Obtoženi Kraner pa dejanje vstrajno popolnoma zanika in trdi, da v manipulacijah Bukoviča sploh ni ničesar vedel ter da je Bukovič izrazil njegovo površnost in preza-polenost. Ta Kranerjev odgovor pa je ovržen predvsem pa zagovoru obtoženca, ki jasno izpove, da je pri vseh poverbah sodeloval tudi obtoženi Kraner in partijski na-l na »dobičku«. Ker Bukovič v svojem zagovoru pove popolno resnico, ki se vlema z vsemi podatki preiskave, ker nikogar ne obdoljuje — takoj v začetku svojega zagovora izjavi, da njegovi sotovariši, iz- vzemši Kranerja, niso krivi in celo glede Kranerja izjavi, da pri poverbah kolegov ni bil udeležen — zato gre njegovemu zagovoru popolna vera. Bukovič, ki prizna, da je pri vseh poverbah sodeloval, tudi nima nobenega vzroka, da bi druge tlačil v nesrečo in po krivem obdoljeval, ker mu to itak nič ne koristi.

Sicer pa je tudi iz načina manipulacije z izpiski čekovnega zavoda razvidno, da Bukovič sam absolutno ni mogel takih manipulacij izvrševati brez vednosti in brez odobrenja Kranerja, ki se gotovo ni iz golega prijateljstva podajal v nevarnost, da tudi njega primejo za povere. Iz tega logično sledi, da sta pri manipulaciji z izpiski čekovnega urada sodelovala sporazumno oba obtožena, da sta torej svote 192.336 Din skupno poverili. Tudi je iz- ključeno, da bi ne bil Kraner sam prišel Bukoviču na sled — četudi mu bi Bukovič tega ne bil povedal — ker bi Kraner do tega prišel, oziroma moral priti že na podlagi obvestil, katere je dobival od različnih za- vodov, ki so poročali, da so že plačali dolž- ne terjatve. Sicer pa je tudi Bukovič bil gotovo toliko previden, da je nevarnost, da ga pri poverbah zasačijo, preprečil s tem, da je Kranerju povedal o svojih pover- bah. Kranerjevo krivdno pa dokazuje tudi dejstvo, da je včasih on sam kontroliral glavni knjigi zneske, katere je Bukovič po- neveril. Na podlagi vsega tega je Kraner-jev zagovor ovržen.

V zagovoru svojega ravnanja obtoženca ne navajata nobenih opravič. Z ozirom na visokost poverljivih svot in z ozirom na njuno razpisno življenje tudi svojega rav- nanja z nobenim izgovorom opravičiti ne moreta, predvsem ne z izgovorom, da sta bila v bedi in da sta bila slabo plačana, kar bi bil vsak tak izgovor povsem neutemeljen in neupravičen. — Obravnava še traja.

Čitanje obtožnice je trajalo nad eno uro. Obtoženi Bukovič vse ravnodušno pri- znava. Obtoženi Kraner, ki je do sedaj vsa- ko sokrvidno odločno tajil, se je danes udal k delnemu priznanju. Obravnava bo trajala ves dan, zato pričemo izid šele jutri.

Odstop albanske vlade

— Beograd, 22. sept. (Izv.) Vest iz Ti- rane danes potrjujejo odstop albanske vlade. Vlada je bila prisiljena odstopiti na za- htevo predsednika republike Ahmeda be- ga Zoga. V novo vlado, ki se ima takoj se- staviti, vstopita le notranji minister Zena in beg in fin. minister Muftić beg. Ostali mi- nistri so bili nesposobni za vodstvo pover- lenih jim poslov, zato jih je odstranil pre- sednik republike. V pomirjenju Miriditov in Toskov pozove predsednik republike po ene- ga zastopnika teh plemen v vlado.

Beseda o tujih nameščenih

Beogradska »Belgrader Zeitung« je priobčila pod tem naslovom uvodnik, v katerem seveda z ozirom na interese, katere zastopa, zagovarja nameščenje tujcemcev v naših podjetjih. Z neka- kim zadovoljstvom oznanjuje, da so »die ausländischen Vertreter« protestirali pri ministrstvu glede izgonu tujih pod- nikov in grozili z represalijami.

Da se je vlada zopet udala in ugo- dila željam poslancev in konzulov, je seveda verjetno.

Jako bi bili hvaležni, ako bi nam mogel kdo preskrbeti vsaj približne šte- vilke o zaposlenih naših delavnih silah v državah naših sosedov. Po mojem mnenju je to število v primeri z tute- rodci, ki so nastavljeni pri nas, tako majhno, da se da izraziti z 1 : 10.

Prav iz trte je izvirata »Belgr. Zeitung« da je v inozemstvu zaposlenih na 100.000 naših ljudi. Res na 100.000 jih je, toda v Ameriki — severni in južni, dobite jih po Franciji, Egiptu, nekaj v Porenju. Pa dragi gospodje, to so delavci, ki doma niso dobili kruha zato, ker ga jim je pograbil človek, ki najbrže govori isti jezik, ki ga piše »Belgr. Zei- tung«. Od časov Karla Velikega je ne- prenehoma zemlje in kruha lačni Ger- man tiščal ob tla Slovence. Sprejvratom smo menili, da so za vedno prešli časi našega hlapčevanja. Pa smo se motili. V lastni državi vodijo vse gospodar- stvo na jugoslovenskih tleh ljudje, ki so vse drugo nego Slovenci. Malo, jako malo je podjetij, kjer bi bil naš živelj odlo- čujoč faktor; in vseh odličnih mestih sedijo večinoma tujerodni elementi in dikirajo svojo voljo slejkoprej materi- jelno od njih odvisnemu osebju in de- lavstvu. Uradni jezik 50% zagrebških in deloma celo »slovenskih«, a tudi srb- skih« podjetij je nemški ali madžarski, šefi in poslovodje so Nemci ali Madžari, korespondenca se vodi nemški. Ako tre- ba dokazov, so na razpolago.

Res je, navezani smo na naše nem- ške sosedo, to pa še ni vzrok, da treba imeti pri kompetiranju za kako službo- no mesto pripombe, da je prosilec »nemščine« več v govoru in pisavi. Le čitajte zadavne oglase! Še danes ne- čemo priznati pravila: »Če hočeš z me- noj trgovati, priuči se jeziku, ki ga jaz govorim.« Zakaj bi se nemško-avstrij- ski šmok ne priučil srbohrvatskemu ali

slovenskemu jeziku, ako se hoče pri nas trgovsko udejstvovati.

Po prevratu se je pri nas mnogo nemških podjetij nacionaliziralo, toda duh v njih pa je ostal isti tudi po nacio- nalizaciji. Pri vseh takih podjetjih naj- dete za šefe same Nemce, ki so horend- no plačani, naši ljudje pa, ki nimajo prav nič slabše možnosti, pa se morajo zadovoljiti z podrejenimi mesti in z pla- čo, ki je 5—10 krat manjša od plač, ki jih vlečejo tuji uslužbenci. Tu seveda ne govorimo o onih delavnih silah, ki jih pri nas res nimamo.

V kolikor mi znano, so razmere v ljubljanski oblasti kolikor toliko ugodne, vendar tudi tu »ni vse čisto«, kar se pa dogaja v področju mariborske oblasti, pa presega vse meje. V področju mari- borske oblasti bo težko najti podjetje, kjer bi ne bilo ustanovljenega kaknega tujcemca-Nemca. Na stotine jih je, ki so že leta nastavljeni pri nas, ki jedo beli naš kruh, — pa se do danes še niso naučili našega jezika, ker tega nihče od njih ne zahteva.

Večina teh tujcev se ontiralo po pre- vratu za Avstrijo, češ »beim serbischem Militär werde ich nicht dienen, fällt mir nicht im Traum ein.« Ti gospodje sedi- jo na udobnih mestih, zabavljajo na na- še razmere, uživajo samo dobre do- naše države, dolžnosti do nje pa nimajo nobene. Neštoje je slučajev, ko je zase- delo mesto k vojakom odšledga uradnika tujec, ki pa se ni več umaknil, čeprav se je domačin vrnil. Ta gre nato lahko s trebuhom za kruhom, na njegovem mestu pa sedi tujec.

Da vsi ti »privranci« niso bogve kak poseben večak (izjeme so po- vsod), je jasno kot beli dan.

Oton Zupančič pravi v svoji »Du- mi«, da naši ljudje »morajo v svet in tujina se diči z deli njihovih rok...«

Dolžnost vlade, splošno minist- stva za socialno politiko pa je, da gle- da na to, da se zakon o zaposlovanju tujcev striktno a tudi predvarno izvaia, posebno pozornost pa naj posveti raz- meram ob severni meji, v mariborski oblasti, kjer je zaposlenih v raznih po- djetjih Nemcev, da se dela gnoj iz njih. Ni čuda, da vznričo tega Germani za- trjujejo, da je Spodnji Štajer »von den deutschen besiedelt«, in da še vedno upajo na korekturo, ki bi jim prisodila ozemlje do Save.

Porotne obravnave

Ljubljanska porota

Ljubljana, 22. sept.

ZARADI UBOJA OBTOŽENI JOŽE DREŠAR — OPROŠČEN.

Porotniki so soglasno potrdili prvo glavno vprašanje (uboj), obenem pa so tu- di soglasno potrdili dodatno vprašanje, da je Drešar izvršil uboj v popolni pijanosti. Vsled tega je bil Drešar oproščen.

Popoldne se je vršila tajna obravnava.

POHOTNEŽ

23letni hlapec Anton Rožmarč je v Dvorski vasi (okraj Radovljica) spolno ra- bil še ne 13 let staro Marijo Janc. Usoda zapeljane deklice je tembolj žalostna, ker je na tragičen način izgubila starše. Očeta je pred dvema leti umorila lastna žena, to je njena mati, ki je bila vsled tega pred po- roto obsojena na smrt, pozneje pomiloščena in je sedaj zaprta v ženski kaznilnici v Begunjah. Rožmarč je bil obsojen na eno leto težke ječe. (Zagovornik dr. Poček.)

Politične vesti

— Politično delovanje — versko de- lovanje. To dni je sprejel papež Pij čla- ne »Mednarodne katoliške mladine«, v kateri je baje združenih 25 narodov. Pa- pež je imel na romarje nagovor, v ka- terem je povdarjal, da je treba zbrane zastopnike katolikov z vsega sveta sma- trati za pravo katoliško — internacio- nalno, ker je katoliška cerkev vesoljna. Često se zdi, da razvijajo škojfe in du- hovníki politično delovanje, temu pa ni tako. Nasprotno, to je samo ver- sko delovanje, zakaj škojfe in duhov- niki se ne udeležujejo politično, mar- več samo versko, ako branijo svobodo

V. L. Križanovska: V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Ko je odprl oči, prikazal ni bilo več. Bil je v laboratoriju, toda ne sam. Na drugi strani ognje- nega kroga je stal visok in suh menih. Na njego- vem obrazu se je poznalo samozatajevanje. Nje- gove mračne, globoko udrté oči so grozno gledale Supramati. Nato je menih dvignil koščeno roko in spregovoril z zamolklim glasom:

— Tepec neumni! Z drzao roko si se dotaknil skrivnosti, ki jih ne razumeš. Če bi tvoje telo ne bilo elementarnim silam nedostopno, bi bila ta ura zadnja v tvojem življenju. Gorje tistemu, ki kliče nevidni svet, pa ni oborožen! Pogledj — in dokler ne boš posvečen, se nikar ne dotakni teh znakov, ki jih ne poznaš in ki vodijo po temnih potih oku- listiščine sveta.

In v nepopisni grozi je zagledal Supramati ostudno tolpo, ki se je prerivala za menihom. Ostudna bitja, napol ljudje, napol zveri z živalskimi obzori in zlobnimi očmi so stala, napol sedela ali pa se plazila po tleh.

V roki je držal menih zvon, s katerim je začel zvонiti. To zvonjenje je bilo tako strašno, da se je Supramatiju zvrtilo v glavi in stemnilo v očeh. Zdelo se mu je, da ga je dvignil vihar in da kroži po zraku. Nato se je onesvestil.

Ko je odprl oči, je opazil, da leži izven rdečega kroga. Glava je bila težka, vse telo ga je bolelo, soba, v kateri se je zdramil iz nezvesti, je pa zbujala v njem tako grozo, da je hitro odšel in za- klenil za seboj vrata. Sklenil je, da jih ne odpre dotlej, dokler ne bo dovolj oborožen, da bo lahko brez nevarnosti kljuboval strašnemu okultističnemu svetu, kamor je tako nepričakovano pogledal.

VIII.

Morgan odpotuje v Indijo, kjer se zaljubi v krasotico Nurvadi.

Nekaj dni je minilo brez posebnih dogodkov. Supramati si je hotel odpočiti od burnih prizorov ter razmišljati o preteklosti in bodočnosti.

Prvič, odkar je izpil življenjsko tekočino, je čutil tako fizično utrujenost, nepopisno slabost in glavobol. V glavi se mu je vrtilo, udje so bili težki kakor svinec, vse telo ga je bolelo. Zdalj šele je spoznal, kolika nevarnost mu je pretila, ko je v svoji radovednosti udaril po zagonetni kovini. To je še bolj utrdilo njegov sklep, da se hoče resno lotiti izučevanja skrivnostnega sveta, ki obdaja člo- veka na zemlji. Preganjal ga je spomin na čudno prikazen in vedno mu je bilo zelo tesno pri srcu, kadar se ga je dotaknila živa struja prošlosti. Ne- kaj minut je vdihaval atmosfero Svete zemlje. Mi- mo njega so šli pravični junaki križarskih vojn,

Toda kdo bi mu mogel pojasniti, kakšnega nezna- nega zakona se je dotaknil, da je na tako čudovit način obudil to sliko davne prošlosti.

Enako so ga zanimali tudi skrivnosti, ki jih je bilo polno Narajana življenje. Nikakor ni mogel razumeti tega čudnega moža. Slučajno je prišel na sled izvoru vseh skrivnosti, pa je vendar nespa- metno tratil svoje življenje in čas za nizkotne lju- bavne pustolovščine.

Čim bolj se je Supramati otresal münih- skih in strahu, ki ga je zbujala v njem vsa oko- lica, tem bolj zoprni mu je bil ta stari grad, kjer se je menda skrivala cela armada demonov. Nepre- magljiva želja ga je gnala na pot. Ogledati si je ho- tel druge kraje in doživeti kaj novega, kar bi mu iz- brisalo iz spomina dogodke zadnjih dni. Včasih se mu je zdelo, da je to neprestano vznemirjanje, ki ne da nesrečnemu nesmrtniku miru, ki ga goni iz kraja v kraj, usodni dar tega dolgega življenja.

Brez miru in pokoja se klati Ahasver po sve- tu; Dahir blodi po valovih; kakor novi Večni žid je iskal Narajana miru, pa ga ni mogel najti. On sam je sicer lep, zdrav in vsemogočen, ker ima v rokah neizmerno bogastvo, ne tare ga nobena te- lesna ali duševna bolezen, in vendar je komaj sto- pil v to dolgo življenje, pa že čuti, da je duša omamljena, da si želi nečesa, kar bi mu vrnilo pre- jšnji mir in zadovoljstvo. V Parizu mu je bila ne-

znosna lahkomišelnja družba zapravljalcev in kur- tizank. Tu ga teži tišina in osamljenost.

Čez nekaj dni je sklenil odpotovati v Bretagno, kjer je imel grad, v katerem se je odigrala drama z bajaderko. Hotel je najti sledove mlade Indijke ter se prepričati, če ni bila to morda Nara. Na vsak način mora ugotoviti to istovetnost, če je sploh kaj resnice na tem.

Na potovanje je hotel vzeti Tortosa. Potreben mu je bil zvest in udan sluga, ki pozna njegovo skrivnost, pa je ne izda. In kdo bi se mogel v tej vlogi kosati s Tortosom, ki mu bo poleg tega še dobrodošel vodnik po novih krajih, kjer mu je Na- rajana zapustil krasna posestva.

Tortosa mora biti zelo pameten, udan in skro- men, ker bi mu Narajana sicer ne bil tako zaupal. Toda zakaj ga ni seznanil s skrivnostnim kralje- stvom nesmrtnih? Morda je bil njegov razum pre- malo gibčen, da bi spoznal velike zagonetke, ali pa je branil Narajani kak zakon bratovščine od- preti temu nižjemu bratu vrata v Gralov hram. Eno je bilo gotovo: Tortos je bil sicer deležen življenj- skega eliksirja tako, da mu je bilo sojeno dolgo ži- veti, ni pa poznal okultističnih zagonetk, ki so bile v zvezi z nesmrtnostjo.

Ko je sklenil odpotovati, je Supramati pokli- cal oskrbnika ter mu prijazno izjavil, da hoče po- setiti grad v Bretagni in druga svoja posestva in da ga vzame s seboj.

Prosveta

60 letnice prof. L. Niederle

Profesor Arheologije na praški univerzi in odlični slovan prof. dr. Lubor Niederle je v nedeljo 20. septembra t. l. praznoval 60-letnico svojega rojstva. Leta 1865. je bil rojen v Klatovih na Češkem. Studiral je gimnazijo in univerzo v Pragi ter se z vso mladeniško vnetostjo posvetil zgodovini in klasični arheologiji. Leta 1889. je postal doktor filozofije in se je nato na nasvet dr. Masaryka posvetil študiju arheologije. Da izpopolni svoje znanje o življenju primitivnega človeka, je odšel na antropološki inštitut profesorja Rankeja v Monakovem in nato še na sličen inštitut v Pariz.

Po habilitaciji na praški univerzi se je prof. dr. Niederle specialno poglobil slovanstvom in starostnim študiju slovenskega naroda. Dr. Niederle je kmalu s svojimi razpravami zaslovel ne samo v slovenskem, marveč tudi v svetovnem znanstvenem svetu kot strokovnjak. Izdal je več knjig, med katerimi je najvažnejša leta 1896. izdana knjiga »O izvoru Slovanov«. Od leta 1898 je začel izdajati Vestnik slovenskih starostnikov in od leta 1910 dalje »Slovenski svet«, ki ga je Francoz Lager prevajal na francoski jezik pod naslovom »La Rase Slave«, ker je mnogo služilo slovenski propagandi v svetovni vojni. Prof. dr. Niederle je izdal poleg glavnih znanstvenih knjig še nebroj razprav in brošur. Njegovo delo o Slovanstvu je prevedeno tudi na slovenski jezik. Še na mnoga leta!

Savez hrvatskih pjevačkih društava

Prigodom 50 godišnjice.

Na dane otvorenja hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu, mjeseca listopada 1874., sastalo se u Zagrebu na poziv hrvatskog pjevačkog društva »Kolo« delegati od osam pjevačkih društava, koji su zaključili osnatak Saveza Hrvatskog Pjevačkih Društava. Inicijator te ideje bio je dr. Gjuro Kontak, tajnik »Kola«. Izabran je pripremni odbor (dr. Ivan Zahar, dr. Kontak i dr.), koji je za Duhove sljedeće godine sazvao skupštinu u Sisak.

Pjevačka su društva radosno prihvatila ideju osnutka Saveza, te je isti na skupštini u Sisku i osnovan, pa ove godine slavi svoju 50 godišnjicu.

Rad je Savezu u prvo vrijeme bio otežan političkim prilikama, a i među pojedinih je društava vladao antagonizam, koji je nepovoljno djelovao na rad i razvitak Saveza. Intenzivniji je rad započeo za tajnika dr. Ante Javanda, koji je tu dužnost vršio 16 godina.

Započeto djelovanje prekinuo je rat, pa je Savez tek 1922. nastavio svoj rad. Nakon sretno prebrođene krize prigodom osnivanja Južnoslovenskog Pjevačkog Saveza, taj je rad sve intenzivniji. Broj članova iznosa oko 100, podijeljenih u 13 pjevačkih župa. Od toga je oko 50 redovitih članova. To su društva, čiji umjetnički rad zadovoljava glazbeno-estetskim principima saveznog pravilnika.

Redoviti članovi natječu se za prvenstvo svojih župa, a prvaci župa za prvenstvo Saveza održat će se godina 1927. u Zagrebu. Godine 1924 (nakon izbora nove uprave: predsjednik g. Nikola Faller, tajnik g. Rudolf Matz) provedena je potpuna reorganizacija Saveza, koji u pravnom pogledu, toli i u umjetničkom, te je učinjen velik korak prema postignuću svrhe Saveza; koja je: propagiranje vokalne umjetnosti, izvajanje simfoničnih djela većeg stila, iznašanje djela domaćih skladatelja, dizanje općenite glazbene kulture u hrvatskom narodu. Osim spomenutih redovitih natjecanja za prvenstvo župa in Saveza, priređuje Savez i pjevačke smotre, koje nemaju karakter natjecanja, već društva na njima pokazuju rezultate svog rada, bez strogo odredjenih ocjena prvenstvenih natjecanja.

Do sada se u posljednje dvije godine priredilo više vrlo uspješnih smotra (Osijek, Vrije, Travnik, Samobor, Varaždin, Koprivnica, Petrinja), a dne 25. listopada o. g. održat će se u Zagrebu smotra u proslavu

1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva i 50 godišnjice S. H. P. D., u kojoj će zgodom nastupiti 30-40 zborova i raznih hrvatskih krajeva, da dostojno proslave slavu hrvatskog naroda i slavu hrvatskih pjevača. Detaljan program proslave objelodanit ćemo naknadno.

Prigodom smotre S. H. P. D. u proslavu 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva pjevati će se kao zajedničke pjesme: Vilka Novaka »Hrvatskoj« i Rudolfa Matza »Pri Svetom kralju«. Kako će te kompozicije izvajati savezni zbor, koji će vjerojatno premašiti 1000 pjevača, vlada u pjevačkim krugovima za te izvedbe veliki interes. Javljen je također, da će sva društva i prvostolnici crkvi pjevati svečani Te Deum u jednoglasnom korolu, što će svakako učiniti veličanstven dojam.

»Groi Monte Christo« dramatiziran. Naši rojaki u Americi se prav pridno udeležuju tudi na literarnem in prosvetnem polju. V Clevelandu, kjer je največ Slovencev, imajo svoj slovenski gledališki oder, ki vrši zelo važno nalogo, ker širi med našimi rojaki slovenski duh in skrb, da ne pozabijo materiščine. Na tem oderu se vpripori v prihodnji sezoni dramski igralec »Groi Monte Christo«, ki ga je dramatiziral po znani povesti naš rojak, bivši stavec »Narodne tiskarne« g. Rado Staut. Njegovo delo je vredno vse hvala tem bolj, če pomislimo, da bi med ameriški Slovenci lahko seštel na prste take, ki se pečajo s književnostjo kot nevažnim poslom. Dramatizacija »Groi Monte Christo« prav nič ne zaostaja za drugimi sličnimi deli, tehnično pa je morebiti še boljše, ker je prirejena s posebnim ozirom na tamošnje razmere. Režijo bo vodil sam g. Staut. Cisti dobiček je namenjen »Domu slepih v Ljubljani«, kar je nov dokaz, da se naši rojaki vedno spominjajo svoje slovenske zemlje. Slovenski oder v Clevelandu razpolaga z dobro rutiniranim igralskim osebjem, zanimanje za »Groi Monte Christo« je med tamkajšnjim občinstvom izredno veliko in tako je pričakovati, da doseže Stautovo delo prav lep gmetni in moralni uspeh. G. Staut je izdal knjigo samo v omejenem številu. Kdor se pa zanima zanjo, jo lahko naroči pri njegovem bratu, g. Vitku Stautu, poštnem uradniku v Ljubljani (Gospodstva cesta 1/II). Knjiga stane 35 Din. Čestitamo g. Stautu na tem delu in mu želimo obilo uspeha.

Vrnitev originala »Gorskega Vjenca«. Avstrijska vlada je izročila pred dnevi iz državnega arhiva original »Gorskega Vjenca«, delo vladike Petra Petrovića-Njegoša, našemu poslanstvu na Dunaju. »Gorski Vjenec« se je namreč l. 1847. tiskal na Dunaju ter so pozneje original shranili v državnem arhivu. Po saintgermainski pogodbi je Avstrija obvezana iz arhiva izročiti važne zgodovinske dokumente in zgodovinska dela. Avstrija pa ima po tej pogodbi dolžnost hraniti važne zgodovinske listine in spomenike še 20 let, če ne pride med zainteresiranimi državami in njo do sporazuma. Avstrijska vlada je, upoštevajoč željo kralja Aleksandra, izročila te dni rokopis, katerega je potem iz Dunaja prinesel poseben kurir v Beograd. Rokopis se izroči beogradski dvorni biblioteki.

»Ded Foksim« v češkem prevodu. Roman Branka Mašića »Ded Foksim«, ki je izhajal v prevodu Jana Hudca v »Narodnih Listih«, je izdala sedaj »praška akcijska tiskarna« kot knjigo.

Vojnovi v splitskem gledališču. V nedeljo zvečer je v narodnem gledališču v Splitu g. Ivo Vojnovič čital svoje najnovejšo dramatično delo »Prolog nemisane drame«. To je bil večer nenavadne lepote in umeiškega vžitka. Včeraj je bila premijera Vojnovičeve »Maškarate izpod kupljice«. Prolog dela je čital avtor sam.

»L' arcluce« (nadvojvoda) se imenuje trojeverska drama, ki jo je spisal G. A. Borgese. V gledališču »Filogrammatico« v Trstu so jo te dni igrali trikrat. Pisatelj vidi v slučaju avstrijskega predstolonaslednika Rudolfa ne samo ljubezen in strast, marveč zagonetne in globoke vzroke. Z Rudolfovo tragedijo se družijo tragedije ogromnega imperija, zrelega za razpad, Rudolf je bil prijatelj framasonov, provzro-

čal je odpora proti očetovemu režimu, sanjal je o novem človeštvu ali kdo naj podleže: tradicija ali odpor? Rudolf ni umrl samo vsled ljubezni z Veturro, umrl je po usodni zgodovinski potrebi. Do sveta, ki ga je sanjal on, se pride le po krvavi poti. On je čutil, da v nejednakem boju mora podleči on. Tako je Borgesejeva koncepcija dogodka v Mayerlingu. Gledališče je bilo polno in drama je ugajala.

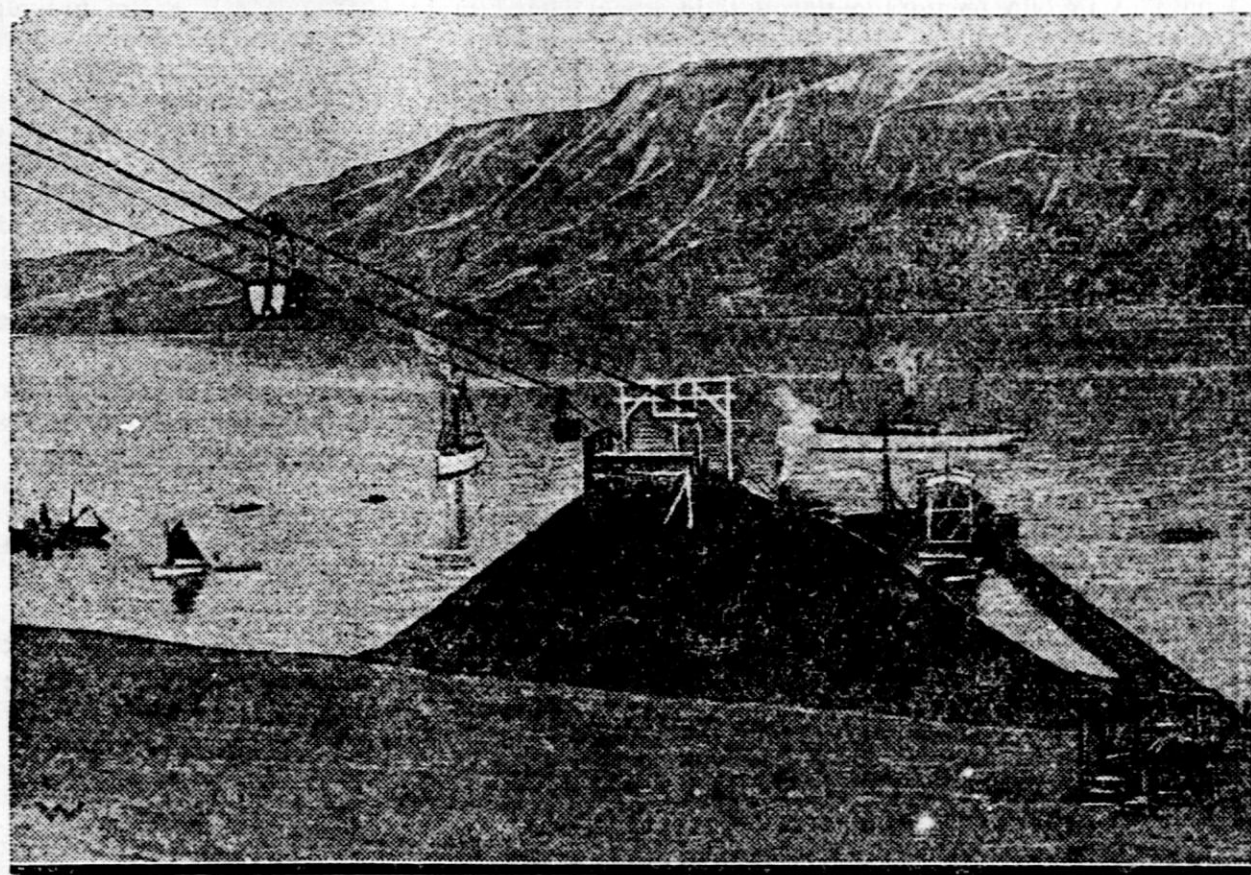
Koliko zasluži angleški pisatelj. Angleški avtorji zaslužijo ogromne svote. Tako ima na primer romanopisec Hall Caine na leto dohodkov okoli 60.000 liber, dramatik James Barrie 45.000 in H. G. Wells 20 tisoč liber.

Vse je odvisno od poklica. Pri ruski carici Katarini je bil nekoč v gosteh Diderot. Čital ji je igrokaz, ki ga je baš dokončal. Carica je bila vsa navdušena in ginjena, tako ji je ugajalo Diderotovo novo delo. Svetovala mu je, da naj vpripori igro najprej v Petrogradu. Diderot pa ni hotel nič slišati o tem in se je želji carice udal šele potem, ko mu je obljubila, da počaka z vpriporitvijo igre do njegovega odhoda. Vpra-

šala ga je: ali se tako bojite neuspeha? V najhujšem slučaju se lahko tolažite z menoj. Jaz sem dala vpriporiti štiri svoje igre in so me skoro vselej izžvižgali. Pa si nisem nič storila iz tega. Diderot je odvrnil: To je pa tudi čisto nekaj drugega. Vse je odvisno od poklica. Ako Diderot pade kot pisatelj, pade ves Diderot, ako pa pade Vaše Veličanstvo kot pisateljica igrokazov, stojite tu še nadalje kot carica v vsej svoji višini.

Kongres za godbeno estetiko se bo vršil 18. in 19. t. m. v Karlsruhe. Bavil se bo s problemom in rezultati nove godbe. O klasični in romantiki bo predaval H. Berl. O materialnih podlagah godbe Pavel Bekker in o godbi v sedanosti E. Krenk.

Statistika ameriške javne knjižnice. Uprava javne knjižnice je beležila lansko leto 3.475.474 posetnikov, 1.257.919 čitatelev. Izposodila je knjig 9.549.876. Kapital, vložen v to knjižnico, reprezentira ceno 27.475.722 dolarjev. Proračun za lansko leto je prekoračil 2.000.000 dolarjev. V dar je dobila knjižnica 39.649 zvezkov in 119.362 brošur.

SPITZBERGI NORVEŠKI. Nedavno je norveška vlada na svečan način prevzela upravo Spitzbergov. Svečanostnemu aktu je prisostvoval minister pravde Advent Bat. Spitzbergi se imenujejo zdaj Svalbard.

Julijska krajina

Zaprisega vojaštva. V nedeljo so v postojnski kotlini prisegli vojaški novinci (1905) brigade Sassari zvestobo kralju. Pri Starivasi je prisegel 151. pešpolk. Poveljnik je imel svečan nagovor, povzdigajoč hrabrost italijanske armade in spominjajoč se žrtve svetovne vojne, 500.000 italijanskih vojakov, ki so padli, zvesti svoji dani prisegi. Pozneje so bili zapriseženi tudi novo imenovani častniki. Sledil je sijajen banket in ples. Enako svečana je bila zaprisega novincev 152. pešpolka pod Sovičem. Poveljnik in duhovnik sta navduševala voja-

ke ljubezni in zvestosti do domovine. Značilna je zaprisega brigade, ki velja za najhrabrejšo pred velikimi vojaškimi vajami ob meji, ki podajo, kakor napovedujejo italijanski listi, priliko prave bitke. Torej priga kakor v vojni, Italijansko vojskavo vseh vrst se bo borilo s »sovražnikom«, ki hoče preko Postojne v Italijo ... Tisti italijanski vojak, ki je zabodel kmeta Vdnjaja, je morda slišal, da se nahaja med »nezanesljivim« in »sovražnim« prebivalstvom, pa je šel z bajonetom na »domačega sovražnika«.

Skrb za češkoslovaški promet preko Trsta stopa v interesiranih krogih vedno bolj v ospredje. Doba od januarja do julija t. l. kaže precejšnje nazadovanje v češkoslovaškem prometu. Tržanci pri tem ugotavljajo, da odpadajo okolnosti, ki so bile še lani privlačne za češkoslovaški promet, dočim se konkurenčna severnomorska pristanišča obnavljajo in modernizirajo ter obračajo vse svoje osvojevalno stremljenje baš na Češkoslovaško, ki ima sedaj tako na

izbero Trst ali Hamburg. Rimska vlada se premalo briga za Trst in ne smemo pozabiti tudi dejstva, da je fašistovski glasilo letos odkrito povedalo, da ni kmalu tako zanemarljivega pristanišča kakor je tržaško.

Prenočevališče za ženske so otvorili v Trstu v pritličju ljudskega stanovašišča v ulici Gaspare Gozzi. Prostora je za 40 žensk. Stanovanj primanjkuje, beda je velika, polno ljudi je brez strehe. Plača se za prenočišče eno liro 85 cent. Za prenočevališče je poskrbela fašistovska organizacija.

V Postojni in okoli nje je premalo fašistovske discipline po mnenju fašistovskega glasila v Trstu. Ob meji treba z vso silo in brez »bizarnosti« razširiti italijansko misel, občinski komisariji morajo biti pristni fašisti, sploh mora povsod zavladati fašistovska moč. Domače prebivalstvo že tako trpi pod fašistovsko palico, sedaj se obeta še novo preganjanje in iztrebljanje Slovencev! Kam to vodi? Prenapeta struna počil!

Izpitni za občinske tajnike se bodo bodo vršili dne 10. in 11. decembra t. l. v Vidnu. Prošnje do 8. novembra na prefekturo.

Pevsko in glasbena društvo v Gorici bo imelo svoj občni zbor dne 2. oktobra t. l.

Na kmetijsko - obrtni razstavi v Cedadu, ki se je zaključila te dni, je bilo tudi nekaj slovenskih razstavljalcev izmed vinorejcev in sadorejcev v Brdih, Vipavski dolini in Krasu, nekaj vrtnarjev iz goriske okolice, čebelarke zadruge, mlekarne itd. Višek razstavljenih stvari je bil povsem dovoljen.

V Podgori pri Gorici so bili aretirani vsi komunistični občinski odborniki in nekateri komunistični voditelji. Vlada ne mara komunističnega župana in ker so bili nabiti v Podgori mali rdeči lepaki z vso kritiko, je sledila omenjena aretacija. Podgora dobi komisarija.

Proces proti banditu Collarigu se prične v Pulj v kratkem. Z njim je soobtožnih 30 oseb. Proces bo trajal najbrže cel mesec oktober in se bo vršil v telovadnici šole pri Sv. Martinu, ki se primerno ureja v to svrhu. Odvetnikov bo okoli 20, prič je poklicanih nad 150. Predsedoval bo razpravi predsednik prizivnega sodišča v Pulj Clarici.

Tujski promet v Trstu. Tekom prvega polletja t. l. je prišlo v Trst in se nastanilo po hotelih 72.533 tujcev (lani v tej dobi 59.818). Število samo tranzitnih tujcev, ki pridejo z železnico ali parnikom in se takoj odpelejo dalje, seveda ni znano, pa je veliko.

Porok je bilo v Trstu v drugem četrtletju t. l. 431 (lani v isti dobi 380). Rojstev je bilo tačas 1070, po odbitku mrtvih jih ostane 999. Nezakonskih se je rodilo 20%. Umrla je 910 oseb. Glavni vzrok smrti: jetika. Samomorov je bilo 31.

Obupal je in si vzel življenje, kakor poročajo iz Matuljev, 53letni Jure Požarič od Jušičev v Istri. Stiskala ga je beda, imel je mnogo skrbi pri svojih poslih v prodajalni in na posestvu, zaslužka malo, davki ogromni in deset otrok!

Za tiste dodatne ure s poučevanjem materinskega jezika v ljudski šoli se po Istri večinoma že lani niso brigali italijanski učitelji - voditelji in tega poučevanja kratkoročno niso pripustili. Starši prosijo seveda za pouk v materinščini, ali v istrskiholah ignorirajo »decreto - legge« od 1. oktobra 1923.

Savez advokatov

Predvčerajšnjim se je v prostorih advokatskega kluba v palači »Lukso« v Beogradu vršila konferenca advokatov iz cele države. Cilj konference je bil ustanoviti savez advokatov, kateremu naj bi pristopila vsa že obstoječa pokrajinska advokatska združenja.

Konferenca je otvoril g. Obrad Blagojević, predsednik Udruženja javnih zagovornikov iz Srbije in Crnogore. Gg. Aca Pavlović in dr. Janković sta poročala o potrebi ustanovitve saveza advokatov, nakar se je razvila diskusija.

Dr. Majaron, predsednik advokatske zbornice in Ljubljani je obrazložil, da se nahaja advokatski stan v Sloveniji in v Dalmaciji na prilični višini tako v moralnem kakor v pravnem pogledu in to v prvi vrsti radi modernega zakona o advokatih.

G. Rundol iz Sarajeva je zahteval, naj se izbere eden postojećih zakonov in enostavno razširi na celo državo.

Dr. Ivo Politeo iz Zagreba odobrava idejo saveza, predlaga pa, da se v to svrhu sestavi poseben akcijski odbor.

G. Sava Markinović iz Sabca je opozoril, da so v Srbiji že 30 let obljubljali nov advokatski zakon, vendar pa do danes brez pozitivnega rezultata.

Dr. Peleš iz Zagreba dokazuje, da brez dobrega advokatskega zakona in dobre advokature ni dobrega pravosodja.

Dr. Ivan Ribar predlaga, naj advokatskankarji pritisejo na stranke, da v parlamentu čimprej donesejo nov advokatski zakon.

Govoril je še dr. Celebonović, nakar je konferenca sklenila ustanoviti savez advokatov. Naloge saveza bodo: zbirati advokate v enotno državno stanovsko organizacijo, izpopolnjevati zakonodavstvo ter zaščititi advokatski stan pred zlorabami.

S posebnim resolucijo g. Pavlovića je končno konferenca zahtevala čimprejšnje donešenje advokatskega zakona. Resolucija se izroči ministru pravde.

Arkadij Avjerčenko:

Iz rok v roke

Tugovhovi je rekel svojemu znancu, mlademu možu Bičkovu:

»Zakaj nas nikdar ne obiščete? Seznanil bi vas s svojo ženo! Imam krasno ženo, mlado, lepo. Pridite na čaj, predstavim vam svojo ženo. Pridite vendar ... ona poje, igra ...«

»Kiki bedaki so vendar možje.« je mislil Bičkov ter gledal s pomilovanjem Tugovhova. Potem je rekel glasno:

»Dobro, pridem!«

»Hvala! Moja žena je izobrazena, ima Venerino postavbo.«

»No, tak tepec!« je mislil Bičkov.

Nato je rekel glasno:

»Hvala! Jutri pridem k vam!«

Bičko je sedel pri Tugovhovi ter občudoval kakor ka estet bele ročice Jelene Ivanovne. Jelena Ivanovna je pripravljala mizo

»Krasna ženska,« si je mislil zadovoljno.

»Da,« je rekel Tugovhov, kakor da bi bil uganil njegove misli. »Moja žena je pravcati zaklad. Takoj moram iti v banko in žal mi je, da jo moram pustiti samo doma. Alenuška, moja draga, ali se ne boš dolgočasila? Sicer pa boš imela družbo mojega prijatelja. Viktor Viktorovič, zabavajte jo ...«

»Z veseljem,« je rekel Bičkov s tresočim glasom.

»Vrnem se okrog polnoči. Ne sme-

ta me pričakovati preje. Na svidenje, moja ljubica! Na svidenje moj mladi prijatelj!«

Pretekli so trije tedni.

Zopet je sedel Bičkov pri Tugovhovi, to pot v elegantni sobi za goste. Sedel je pri klavirju poleg Jelene Ivanovne, soprog je pa hodil po sobi gori in dol. Zdal je prišel k paru, ki je sedel pri klavirju, zdaj se je od para odstranil proti nasprotnemu kotu obsežne sobe. Temu odgovarjajoče je bil pogovor med Jeleno in Bičkovom enoličen, čuden.

Ona je rekla: »Zakaj te že tri dni ni bilo pri nas, ti hudobnež? Tako sem hrepenela po tebi.«

Vtem trenutku so se začeli koraki njenega moža in takoj je pogovor obrnila v drugo smer: »Da, na posestvu, kjer sem živeča, je bilo mnogo jagod. Neizrečeno rada imam jagode ...«

Koraki so se oddaljili.

»... Obožujem te ... hrepenim po tvojih poljubih, bilo je tako dolgočasno ... (koraki), ... hm ... Sedela sem ves dan s svojo sestro med grmičjem ter sladkosnedala ... morda ... ti, ljubosumna sem ... nisem mogla videti, da bi sestra pojedla več jagod kakor jaz, vpila sem večkrat ... ti, če izven, da imaš kaj s kako drugo žensko, ti polijem obraz s kisline ... Veste, jagodni sok je izvrsten k čaju.«

Tako se je pogovor vlekel, dokler ni začel govoriti Bičkov.

»S kom naj te zamenjam, moj zaklad, moja golobica ... Da kanarček je pel krasno ... Enkrat sem pozabil dati mi jesti in nato ... jutri pridem k tebi, ko odide tvoj mož v proketo banko.«

»Tako, tako torej,« se je začel bolestni glas možev. »Dobro ste izbrali moje zaupanje, mladi mož. Dobro, sem pripravljen iti — lahko sploh grem ... Nočem biti zaljubljeni golobčiči zapreka ...«

Žena se je vrgla z jokom proti možu, le-ta jo je tiho potisnil nazaj in rekel:

»Nobenih pojasnili. Oči so se mi odprle! Kar grem! V daljini preživim svojo duševno dramo. Prosim, pošljajte mi pošto v hotel Bristol!«

Mož je hitro pobral svoje stvari in odšel s povešeno glavo. Jelena Ivanovna je zahtela in se vrgla Bičkovu na prsa:

»Naj ga vzame hudič! Sedaj si pa že privoščiva.«

»O, moja ljubljena, moj zaklad!«

Minilo je mesec dni.

Bičkov je sedel v hotelu »Bristol« pri Tugovhovi in mu je rekel razkačeno:

»Ali veste, da ste ravnali napram meni podlo?«

»A, zakaj?« je vprašal Tugovhov smehljaje. »Jaz sem odšel, da ne bi kalil vajine sreče ...«

»Ne lažite! Vi ste enostavno podtaknili svojo ženo, ki ste se je hoteli

iznebiti, meni in jaz idiot sem se ujel v to zanko!«

»Niste li zadovoljni?«

»Hudič naj vzame vse ... zadovoljen. To ni ženska, to je vendar satan! Hudobna, lažniva, ljubosumna in tako neumna, da bi jo človek včasih tepel!«

»A saj jo vendar sami predobro poznate. Napravili ste iz mene lepega tepca.«

Tugovhovi je ležal v udobni pozi na divanu in se srečno smehljajal.

»Zapustiti se je tudi ne more. Žuga s škandalom.«

»To ji je podobno,« je rekel mož. »Čujte, ravnali ste napram meni podlo, a odpustim vam vse, nikoli ne pozabim ... dajte mi dober svet ... kako najti izhod!«

»Izhod? Kdo vam brani storiti tako, kakor sem storil jaz? Poiščite kakega dostojnega mladega moža!«

»Kje naj najdem takega idiota?«

»Jaz sem ga našel ... In zakaj idiot? Morate vendar priznati, da napravi prvikrat bajni vtis. Ženske to razumejo.«

Ivan Fedosejevič, svetujte mi! Znašiti pa že poznate koga, ki bi jo ...«

»Hm. Res sem ravnal z vami podlo, a vi ste tako prijeten človek. Čujte! Agronomov bo pravi ... Že od spomladi sem zasleduje naš zaklad z ljubavnimi ponudbami.«

»Agronomov? ... Hm ... Mislite?«

V loži elegante restavracije sta sedela Agronomov in Bičkov.

Bičkov je prijel Agronomova za ramo in rekel vneto:

»Čujte? Zakaj se tako dolgo ne pokazate? Pridite vendar k nam. Sedaj živim skupaj z Jeleno Ivanovno. Prekrasna ženska, poje, igra, postave kot Venera ... Pridite vendar na čašo čaja k nam. Jelena Ivanovna je večkrat povpraševala po vas. Pridite!«

»To je bedak!« je mislil Agronomov, smehljajoč se sarkastično ter pogledal Bičkova z obžalovanjem.

Potem je glasno rekel:

»Dobro. Pridem jutri!«

Minilo je mesec dni.

Agronomov je dobil v gledališču svojega prijatelja Ivolgina in se mu veselo približal.

»A, kako prijetno srečanje! Morate mi svečano obljubiti da me obiščete. Sedaj sem tako rekoč oženjen z Jeleno Ivanovno. Moja žena je prekrasna ženska. Pridite, vas predstavim. Je lepa, razumna, poje, postave kakor Venera.«

Jevolgin se je brezbržno obrnil.

»Dovolite. Ali ni Jelena Ivanovna bivša žena Tugovhova?«

»Da. Kaj pa to de?«

»Potem se nikar več ne trudite; sem namreč prvi, ki ga je Tugovhov osrečil s to žensko.«

Agronomov je umolknil.

Krog se je strnil ...

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1925.

Prošnja

Jan Lego je prvi med nami jel propagirati idejo slovensko-češke vzajemnosti. Ko je bival med Slovenci in kasneje, ko se je vrnil v svojo domovino, je z besedo in peresom, pa tudi v dejanjih propagiral to idejo. Bil je pravi apostol češko-slovenske vzajemnosti. Vzgojil si je na stotine navdušenih učencev med Čehi in Slovenci. Njegovo in njegovih učencev delo je obrodilo sad. Med Slovenci in Čehi so zavladali bratski odnosi. V težki narodni borbi so bili Slovenci vsikdar ob boku bratje Čehi. Kar smo si pod Avstrijo izvojevali uspehov na narodnem polju, smo jih večinoma priborili s češko pomočjo.

Opozorjamo pri tem na Pražakove jezikovne naredbe, s katerimi smo uveljavili svoje jezikovne pravice pri sodišču, na zmagovito borbo za slovensko gimnazijo v Celju itd.

V priznanje njegovih zaslug so Lega izbrale za častnega občana Ljubljane, Kamnik in nebroj drugih slovenskih korporacij.

Ta idealni delavec na polju češko-slovenskega zblizanja Jan Lego je umrl že pred desetletji. Zapustil je ženo Antonijo, idejno njemu popolnoma enako. Teža let — 80 jih že šteje — jo je telesno oslabilo, ni pa ji mogla odveziti idealnega navdušenja za idejo, ki jo je oznanjeval njen pokojni mož. In ta zvesta družica apostola Lega živi sedaj v skrajni bedi.

Ali ni naša dolžnost — nas, ki je nam misel slovenske vzajemnosti, v prvi vrsti pa jugoslovensko-češko-slovensko bratstvo ideal, da ji pomagamo in poskrbimo, da ji bo večer življenja ozarjen z zavestjo, da Jan Lego ni živ zamlan.

Zato pozivamo vse one, ki imajo pošteno slovensko srce, naj nam pomagajo, da se oddolžimo Janu Legu, skrbec za njegovo vdovo ob zatonu njene življenja.

Vsak prispevek sprejemamo z največjo hvaležnostjo.

V Ljubljani, dne 22. sept. 1925
Jugoslovensko — češkoslovaška Liga
Dr. Karel Triller, predsednik.
— Za gospo Legovo so poleg že včeraj zkazanih še darovali: mestna občina Ljubljana, katere častni meščan je bil Jan Lego, 1200 Din, g. Karel Schweiger, računski svetnik 100 Din in g. Rasto Pustoslavsek, glavni urednik, 100 Din.

— Veliko razburjenje v St. Vidu nad Ljubljano. Poročajo nam: Včeraj ves dan je vladalo v občini St. Vid nad Ljubljano veliko razburjenje in vzajemno razmiranje. V občini se je pojavil davčni ekssekutor v spremstvu dveh orožnikov z nasajenimi bajonetmi, česar zgodovina o davkih kmalu ne pomni. Izterjevanje davkov na ta način je bilo običajno približno pred sto leti. Ekssekutor je hodil od hiše do hiše ter povsod na radikalen način izvajal žepno rubežen in rubežen premičnin. Obrtniki in posestniki so seveda obupali. Teže jih visoka davčna bremena, visoke zneske morajo takoj plačati, a dohodkov nimajo nikakršnih. Nekemu najemniku gostilne, je davčni ekssekutor zarubil in odvzel 6.000 Din. Neki posestniki, ki imajo tudi obrt, je davčni ekssekutor zarubil živino v hlevu, druge premičnine in ves razpoložljivi denar. Ekskukcija z asistenco orožnikov, to je dogodek, ki kaže naše razmere v kaj čudni luči. Dvomimo, da bi bilo tako postopanje v interesu državne uprave.

— Povratek min. predsednika. V beografskih političnih krogih je razširjena vest, da se ministrski predsednik Nikola Pašić povrne koncem tega meseca. To vest navajajo tudi današnji jutranji beografski listi.

— Povratek zunanjega ministra. Zunanji minister dr. Nincić se vrne v Beograd prihodnji teden, ker bo zasedanje Društva narodov trajalo še ves teden.

— Japonski poslanik na našem dvoru. Japonski poslanik za Romunsko in kraljevino SHS Kintomi Mushakoi izroči svoje poverilnice v kratkem kralju Aleksandru v svečani avdienci.

— Iz državne službe. Premeščen je od urada za odkupovanje tobaka v Ptuj za upravnika skladišča neobdelanega tobaka v Ljubljani Petar Segović; imenovan je pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani za šefa sekcije za oskrbo proge Novo mesto do sedanji uradnik pri direkciji za graditev novih železnic Franjo Hinterlechner; vpokojen je profesor II. realne gimnazije v Ljubljani dr. Fran Kropivnik.

— Dovoljena inženjerska praksa. Ministrstvo javnih del je dovolilo javno prakso v naši državi inženjerju Vladimiru Remcu iz Ljubljane.

— Carinarice. Finančno ministrstvo je sklenilo, da se ukine carinarica v Gorenji vasi, dalje sporedne carinarice v Žirih, Železnikih in na Jezerskem. V Žirih in Železnikih se otvorijo carinski oddelki glavne carinarice v Ljubljani, na Jezerskem pa carinski oddelki sporedne carinarice v Trzinu.

— Okrožnice finančne delegacije v Iraku. Poročajo nam: Včeraj je dobil neki tukajšnji večji obrtnik obvestilo, da mu je davčna administracija v Ljubljani brez vsake utemeljitve odbila prošnjo za dovolitev plačila zaostalih davkov v mesečnih obrokih, dasi je letos plačal že nad 60.000 Din, recí šestdesettisoč dinarjev davkov. Danes dopoldne pa je prišel davčni ekssekutor in izvršil rubežen nad davkoplačevalčevim premoženjem. Torej niti pri dni odloga, da bi se visok in vesten davkopla-

čevalec-dober državljani preskrbel potrebnim posojilo, že je zapel v hiši boben ru-bežni. Dvomimo, da bi tako postopanje bilo v interesu države, pred vsem pa v interesu utrjenja državne misli. Časopisje se trudi, da državno misel utrdi, finančna oblast pa podira s takšnim postopanjem to, kar se zgradi s težkim trudom.

— Zaposlenje italijanskih delavcev v Jugoslaviji. Po poročilih iz Beograda je italijanski poslanik znova protestiral pri zunanjem ministrstvu ter se pritoževal nad postopanjem, ki je baje izvršujejo podrejeni organi ministrstva za socialno politiko, napram delavcem, italijanskim državljanom, zaposlenim v Jugoslaviji. Gre v prvi vrsti za italijanske delavstvo, ki je zaposleno po raznih tovarnah v Dalmaciji. Italijanski delavci so tako preplavili dalmatinski delovni trg, da so iz gotovih podjetij popolnoma izrinili domače delavce. Ti so že več mesecev brez posla in ministrstvo za socialno politiko je bilo primorano varovati interese domačega delavstva proti invaziji Italijanov.

— Obisk jugoslovenskih slušateljev in absolventov kemije iz Zagreba v Češkoslovaški. Iz Prage nam poročajo, Pod vodstvom prof. dr. ing. Njegovana je prišlo 14. t. m. v Prago 17-člansko odposlansvo kemikov iz Zagreba. Obiskali so tudi Plzen in Kralupe ter posetijo še Maccho, Brno in Moravsko Ostravo. V Pragi so si ogledali svoje strokovne naprave in nekatere industrijske zavode. V slovo jim je priredila čl. jugoslov. Liga z zvezo čl. dijaštva v praški Meščanski Besedi 20. t. m. čajanko.

— Strojovne šole za strojevodje. Prometno ministrstvo ustanovi na željo udruženja strojevodij vseh direkcij drž. železnice strokovne šole za strojevodje. Tako šola že obstoja v Beogradu. V kratkem se odpre v Zagrebu in pozneje tudi v Ljubljani.

— Konferenca o zaščiti dece. Društvo Rdečega križa bo sklicala v kratkem konferenco na kateri se bo razpravljalo o rezultatih in poročilih s kongresa Mednarodne unije za zaščito dece, ki se je pred kratkim vršil v Ženevi. Kongresu je v imenu našega Rdečega križa prisostvoval g. Rista Mitković.

— Niška električna centrala. Ker se je niška občina v zadnjih letih tako razširila, da obstoječa elektrarna ni mogla zadostiti vsem potrebam prebivalstva glede električne razsvetljave in električne pogonske sile, je sklenila zgraditi na Nišavi v Sיעuvu novo električno centralo. Centrala bo električni tok oddajala tudi tramvajski liniji med Nišem in Niško Banjo, ki se zgradi prihodnje leto.

— Izsuševanje Popovega polja. Posebna strokovna komisija, ki je pregledovala Popovo polje ter izdelovala na terenu načrte za izsuševanje tega polja, je letos zaključila dela ter nadaljuje iste prihodnje pomlad. Deževno jesensko vreme onemogoča namreč delo na terenu.

— Vlada predlogi glede Plitviških jezer. Te dni je prišel na Plitviška jezera v spremstvu več višjih uradnikov minister za šume in rude dr. Nikić ter si ogledal prostor za izletniško kolonijo na Plitviških jezerih. Za izgradnjo te kolonije obstoja že iz predvojnih časov načrt madžarske vlade, ki je predvideval zgradnjo 32 paviljonov. Načrt nove vlade pa predvideva zgradnjo 150 paviljonov ter številnih vil. Del paviljonov se bo uporabil za stanovanjske hiše, ostanek za zabavišča. Sezidala se bo tudi šola, ki bo služila okolikemu prebivalstvu. Pozneje se dozida še ena šola za izletniško kolonijo. Dela za to kolonijo so se oddala Društvu inženjerjev in arhitektov. Istočasno s paviljoni bodo začeli graditi tudi kraljevski dvorec. Z deli prično prihodnje pomlad. Kolonija bo urejena za poletno in zimsko bivanje in bo nudila priliko za gojitev vseh poletnih in zimskih sportov.

— Podzemski pisoarji. Beografska občina zgradi pred hotelom «Slavija» moderne podzemeljske pisoarje. Kaj ko bi tudi Ljubljana mislila na take pisoarje? Pred kavarno «Evropa» n. pr. bi tak pisoar bil popolnoma na mestu. Sploh pa ti ljubljanski pisoarji!

— Predavanja na beografski univerzi. Na vsch fakultetah beografske univerze začno z rednimi predavanji za zimski semester 16. oktobra. Vpisi se vrši od 25. do 30. oktobra.

— Legitimacije za Dalmacijo. Ministrstvo notranjih del opozarja potnike, ki potujejo med 21. septembrom in 5. oktobrom v Split, da si morajo preskrbeti ob policijskih oblastih potrjene legitimacije.

— Smrtna obsodba našega rojaka v Ameriki. Na podlagi novega zakona bo v državi Nevada v Ameriki v drugi izvršena smrtna obsodba s plinom, nazvanim «lethal». Justificirana bosta dva zločinca, od teh je eden naš rojak Stanko Jukić, ki je bil radi umora obsojen na smrt, Jukić in njegov tovariš sta zaprta v celici, takozvani sobi smrti ter ne vesta ne dneva ne ure, kdaj ju umori strupeni plin.

— Falzificirane stodinark. Sarajevsko redarstvo je obvestilo ostala redarstva, da so se v Sarajevu pojavili falzifikati stodinark. Opozarja radi tega občinstvo, da je sprejemanju stodinark oprežno in da si vsak komad natanko ogleda. Falzifikati se dajo prepoznati po tem, ker so sestavljeni deloma iz predvojnih stodinark, deloma iz novih desetdinark. Tako sestavljene stodinarko so se preplele s tenkim papirjem in napravljajo vtis novih stodinark.

— Železniška nesreča v Bosni. Na progi Čevljanovič-Semizovac je skočil te dni s tira tovorni vlak. Lokomotiva s 7 vagoni se je prevrnila v jarek. Strojevodja in kurjač sta še pravočasno skočila s stroja na nasprotno stran. Nesreča ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je materialna škoda zelo velika.

Ne kupite oblačil pred 2./10.

Drago Schwab, Ljubljana

Iz Ljubljane

— Petdesetletni jubilej del. G. Rudolfa Tenente, trgovec, gostilničar in posestnik v Krakovu, Gradaška ulica, slavi 25. t. m. 50 letnico, odkar se je stalno naselil v Sloveniji, odnosno v Kranju in v Ljubljani, kjer biva že 40 let. G. Tenente je rodom Tržančan in se je v kratki dobi radi svoje solidnosti in poštenosti kot trgovec in gostilničar usvojil mnogo prijateljev in stalnih gostov iz najrazličnejših ljubljanskih krogov. Preko 25 let je član ljubljanskega Sokola. Za razna narodna in dobrodelna društva je imel vedno smisel in odprte roke. Mnogo je bivših revnih dijakov, katerim je študije lajšal in jim brezplačno izdajal hrano po enkrat ali dvakrat dnevno. Decí svojih bližnjih sosedov posebno revnih je preko 50-krat kumoval pri krstu in preko 25-krat pri birmi. Pred 40 leti si je izbral zvesto družico in v rlo rodoljubkinjo Marijo iz znane Petelinove hiše, kjer se danes biva, in katera ga krepko podpira pri izvrševanju njegovega poklica. Vrlenu somišljeniku, ki je že dolga desetletja zvest naš naročnik, kličemo k jubileju: Na mnogaja leta!

— Elektromonterski tečaj. Strokovna zadruga koncesioniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani bo tudi letos spoznavno z ravnanstvom Tehnične srednje šole v Ljubljani priredila za elektro-montaje, V to svrhu se je interesentom zglasiti v nedeljo 27. t. m. od 8. do 12. dopoldne pri zadržnem načelstvu (Ljubljana, Lepi pot št. 12.) 1668/n

— Popis oziroma pregled vojnih in vojaških invalidov. Popis oziroma pregled invalidov s črko O—P se ne vrši dne 27. septembra 1925, marveč v soboto dne 26. septembra 1925 na mestnem fizikatu.

— Našle so se danes damske rokavice na stopnicah Narodnega doma. Dobilo se pri slugi v Drami.

— Vojni invalidi in vdove se opozarjajo, da se trafika na Dolenjski cesti št. 12 odda takoj. Reflektanti, ki razpolagajo s primernim lokalom in kapitalom, naj se zglase tekem 8 dni v pisarni podružnice: Udrženja vojnih invalidov, St.-peterska vojašnica, Odbor. 1670/n

— V deževnih jesenskih in dolgih zimskih večerih naše mamice dostikrat ne vedo, kam z otroki. Nadležni in sitni so, naveličani igrači, matere na večer zopet utrjene od vsakdanjega dela, zato manj potrebne. Pomagajmo si! Društvo «Atena» ima specialni telovadni tečaj za dečke in deklice od 4. do 12. leta v lilejski telovadnici, kjer se naša deca koristno zaposluje in razvedruje. Gojila se bo de telovadba, predvsem po švedski metodi in vpoštevata tudi dihalna gimnastika. Kakor je redna telovadba potrebna za otroke že v najnežnejši dobi, tako je tudi priporočljiva za dame, ker se le potom telovadbe gibljejo enakomerno vsi človeški organi in si jih s tem ohranimo zdrave in prožne. Telovadba je najcenejša, najzanesljivejša zdravilo zoper ošibelelost, splošno oslabelost, bolezní in spodnjem telesu in prebavilni, krvni pritisk proti glavi, pljučam in drugim organom, zoper nadihu, razne telesne hibe, živčne bolezni itd., dela hojo elastično, ohranjuje mladost, svežost in zdravje. Vpisovanje v oba tečaja se vrši v lilejski telovadnici dne 24. 25. in 26. t. m. od 5—7 popoldne. Društvo «Atena». 1671/n

— Izdatnost, obile pene, neškodljivost napram tkaninam in nizka cena so vrline priznanega mila «Gazela». 156/L

Iz Celja.

— Aretacija radi tatvine. V manufakturni trgovini Brata Šumer in drug na Glavnem trgu so se že dle časa vršile manjše tatvine blaga. V eni zadnjih noči pa se je izvršila večja tatvina. Bilo je ukradenega raznega blaga v skupni vrednosti okrog Din 20.000. Tatvine osumljena sta bila aretirana zakonca F. in M. R., drugova omenjena tvrdke.

— Velika sportna prireditve se vrši v soboto dne 3. oktobra zvečer v vschi prostorih Celjskega doma pod pokroviteljstvom celjskih narodnih dam. Spored veselic bo pester in zanimiv. Sviral bo celoten orkester mariborske godbe «Drava».

Senzacije naše domaše kronike

Mrtvec v Kamniških planinah identificiran. — Romantični samorilec na Sv. Petra cesti. — Še en kandidat smrti. — Nenadna smrt.

V torkovi številki «Slovenskega Naroda» smo poročali, da so dne 15. septembra t. l. v gozdu «Gaberska peč» na planinski poti Kamniška Bistrica-Velika planina našli okostje neznanega moškega, ki je tam verjetno izvršil samomor. Truplo je bilo popolnoma strohnelo, ostalo je samo okostje, deloma razpadla obleka in čevlji. V poročilu je bil tudi točen opis pokojnikove obleke in perila, navedene pa so bile tudi druge podrobnosti. Identiteta neznanca se ni dala ugotoviti, ker ni imel nobenih dokumentov pri sebi.

Tojno danes pred štirimi meseci, dne 23. maja, je odšel z doma v Krakovski ulici št. 13 23letni posestnikov sin Alojzij Komar. Rekel je svoji sestri, da gre k brivcu, obenem pa jo je še prosil, da mu posodi dva «kovača». Od tega dne dalje se ni vrnil in so ga pogrešali. Prvotno se je domnevalo, da je Komar izvršil samomor, kasneje pa se je razširila verzija, da je odšel v Dalmacijo. Njegovi sorodniki so povsod povpraševali za njim, vendar brez uspeha. Te dni so štitali v listih poročilo o misterioznem mrtvцу v Kamniških planinah. Komarjevi so takoj stili, da zna biti neznanec identičen s pogrešaním sinom Alojzijem, in za to je odšel včeraj v Kamnik pri Komarjevih službeni Viktor S. Na orožniški postaji v Kamniku so mu pokazali kos suknja obleke pokojnega in S. je takoj spoznal, da je tak suknjič nosil pokojni Alojzij Komar. Identiteta mrtveca je definitivno ugotovljena tudi po raznih drugih okoliščinah, med drugim se je našel samokres, ki ga je pokojni nosil pri sebi. Očividno je Komar izvršil samomor. Zakaj — ni znano. Truplo pokojnega je bilo pokopano v Stranjah pri Kamniku.

«Jesen je sezona samorilecev» pravi neki nemški filozof. Deževno, pusto vreme in megle, ki se vlačijo — vse to nenavadno vpliva na človeško dušo in ga tlačí kakor mora. Običajno se v jeseni izvrši največ samorimov. Že pretekli teden smo poročali o tragičnem koncu nekoga železničarja v Šiški, ki se je vrzel pod vlak, danes pa kronika zopet zaznamuje nov slučaj samomora mladega, fantazije in romantičnega polnega sluga.

Ko je danes jutraj ob 7. stopil trgovec Ivan Trebar, stanujoč na Sv. Petra cesti št. 6, v sobo svojega sluga, mu je udaril nasproti oster duh plina. G. Trebar je takoj odprl okno ter istočasno opazil, da leži na postelji nezavesten njegov sluga I.

Krašovec. Pozval je takoj rešilno postaje ter obvestil policijo. Mladenču pa ni bilo več pomagati, bil je že mrtev. Prispela je tudi policijska komisija, obstoječa iz dr. Travnerja ter službujočega uradnika dr. Pakina, nakar je bilo truplo pokojnega prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Na mizi je pokojni Krašovec pustil velik list belega papirja, počekčan s pravimi hieroglifi. Med drugim je na tem listu navedeno:

Čenjeni gospod T.!

Naznanjam tužno vest, katera mi teži srce, ko jo moram razložiti Vam. Z ženskami ni namreč dobro ničesar imeti. Zato, navajam, da je mnogo pretrpel v Avstriji, mnogo v ujetništvu v Italiji, mnogo v Jugoslaviji. H koncu pošilja pozdrave svoji sestri in gospodarju ter navajam, če je koga razžalil, da mu bo že Bog odpustil. Druga stran pole je tako počekčan, da je sploh nečitljiva.

Pokojni mladenč se zdi, da je bil velik romantičen in poet. V njegovi zapuščini se je med drugim našla knjižnica polna stihov in verzov, francoskih pogovorov, slovenskih in nemških pesmi. Značilna je pesmica sledeče vsebine:

Na jasnem nebu luna svetí
Kjerkoli žarki nje so zasijali
po zimi se snega ledu kristali
demanti rose bliskajo po leti.

Ta pesmica, ki slika njegovo razpoloženje, končuje:

Tja v posteljo v črni jami
v kateri spi, kdor vanjo spát se vleže
da glasni hrup nad njo ga ne predrámi...

V knjižici so poleg te listice, ki ima naslov »Življenje obupa«, še sledeče pesmi:

«Kako svetlo», «Prolog», «Blagih ne», «Osamljen» in «Erwartung».

Včeraj je bil v Šiški prijet pleskarški pomočnik Fran A., ki je divje streljal s samokresom ter grozil, da izvrši samomor. Podjetnega kandidata smrti so prišli te mu odvzeti orožje.

Včeraj dopoldne je zadela kap sluga mestne planine Ivana Smrekarja za splošno tvrdke «Impek» na Krekovem trgu 10. Bil je takoj mrtev. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pokojni je bil star 47 let.

Sport

— Skupščina župe izvidnikov in planink za Slovenijo se vrši dne 4. oktobra ob pol 10. na realki v Ljubljani. Vsi člani in njihovi roditelji najviljudneje vabljani! Bistvo oko, tajnik. 1669/n

— Velike motorne dirke za prvenstvo Jugoslavije v Zagrebu se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ter obeta biti do sedaj najinteresnejša sportna prireditve v motorsportu. Zagrebški in ljubljanski motociklisti se mrzlično pripravljajo na tekmovalje, na katerem se bo prvič v motociklistiki izvojevali ponosni naslov pravaka Jugoslavije. Ljubljanski motociklisti se udeležijo tekmovalj v velikem številu kot gledalci in kot tekmovalci.

— Avstrija-Spanija. V nedeljo se vrši na Dunaju revanšna tekma med Avstrijo in Španijo. Kakor znano je Avstrija v Barceloni izgubila z 1:0. Španija postavi za nedeljsko tekmo sledeče moštvo: Zamra, Vallana, Passarin, Samitier, Gamborena, Pena, Pierra, Cubels, Braquin, Carmello, Aguirreaballa. Enajstotica Avstrije še ni normirana. Verjetno pa bo takole sestavljena: Edi Kamnhauser, Reiner, Fandler, Nietsch, Resch, Schneider, Wesely, Wieser, Horwath, Haistler, Nemes. V slučaju, da zadnja dva radi praznika ne igrata, ju zamenjata Hierländer Cutti ali pa Gschweid-Cutti. Druga garnitura igra proti Krakovu.

— Joky-klub v Splitu. V kratkem ustanove v Splitu jockey-klub, ki bo prirejal konjske dirke.

— Jugoslavija - Italija. Italijanski nog. savez je brzojavno potrdil odigranje meddržavne tekme Jugoslavija Italija, ki se vrši v novembru v Padovi.

— Jugoslavija - Češkoslovaška se vrši dne 28. oktobra v Pragi. Sodil bo Italian Mauro.

— Benčič, član Hajduka, se je prijavil zagrebškemu Gradjanškemu.

— Kada igra 12 let v Sparti. Znaní centerhalf praške Sparte, Kada, ki uživa sloves najboljšega krilca na kontinentu, je bil pred dnevi star 50 let. V sparti igra že 12 let.

Iz Maribora

— m. Smrtna kosa. V ponedeljek 21. t. m. je preminila gđč. Herma Bobek, dijalkinja III. letnika drž. ženskega učiteljskega in hčerka vpkov vladnega pristava g. Mihaela Bobka. Pokojnica je umrla v cvetu svoje mladosti, stara komaj 19 let. Blag ji spomin!

— m. Imenovanje. Za carinskega uradnika na glavni carinarnici v Mariboru je bil imenovan g. Vasilj Marković, do sedaj uslužben pri carinarnici v Dravogradu.

— m. Konec poročne zasedanja. Z razpravo zoper Albina Abavška, ki je vlomil v trgovino Worsche v Mariboru in bil obsojen na 18 mesecev težke ječe, je bilo porotno zasedanje v Mariboru končano. Izjemoma to pot ni bilo nobene smrtne obsodbe, ker tudi ni bilo nobenega senzacionalnega slučaja.

— m. V cerkvi je zblaznela. V franciškanski cerkvi v Mariboru je v ponedeljek nenadoma zblaznela neka ženska. Bila je zatopljena v svojo molitev, nenkrat pa je šinila kvišku ter se pričela čudno vesti. V cerkvi navzoči verniki so jo skušali pomiriti, kar jim pa ni uspelo. Poklicati so morali rešilno postajo, nakar je bila nesrečnica prepeljana domov.

— m. Telvine. V Selnici ob Dravi je bil iz zasebnega stanovanja ukraden nekemu gospodu zlata ura, vredna 14.000 Din. — V Kotlu so neznaní storilci vlomili v tamonji poštni urad. K sreči pa je bila blagajna prazna in so odnesli samo 53 Din. Iste noči so vlomili v Kraju pri nekem trgovcu in odnesli razno manufakturno blago v vrednosti 3226 Din.

Modistinja

spretna, z večletno prakso se takoj sprejme v

modni salon Marija Gätzl, Kongresni trg 8. 3562

Najcenejše kupite samo pri Josip Petelincu

Volno, trikotaje, rokavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje NA VELIKO IN MALO Ljubljana 138-L (blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

Novo došlo!

Češko in angleško prvovrstno blago za jesensko sezono.

Obleke po meri in najnovjšem kroju izdeluje najsolidnejše in najceneje STEVO GOMBOC, krojaški atelje LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 9/II

Vreče od soli

cele, čiste, enkrat rabljene kupuje v vsaki množini Vlado Radan, Zagreb, Margaretska ulica 4.

IV. BRUNČIČ & E. REBERNIK

pleskarja in tilarja Ljubljana, Karel Kotnikova ulica (baraka za Ledino)

se priporočata cenj. občinstvu. — Cene zmerne, potreba točna. Triletna garancija. 161 L

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snazeenje in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOG 56 L

Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I. nadstr. Glince-Vič 46

Damska konfekcija in modni salon

T. Kunc, Mestni trg, Blagovi in svila v zalogi.

Najnižja cena! Prvovrstno delo!

Gospodarstvo

Sladkorni trg

Položaj na sladkornem trgu je ostal zadnji teden malone neizpremenjen. Sladkorna pesa kaže povsod izborna. Letina na Javi bo letos ogromna. Od prvotno izračunane količine 2,100,000 ton se je dvignila na 2,250,000 ton. Veletgovina je do začetka septembra upala, da se pred novo kampanjo poveča povpraševanje po starih zalozah, toda te nade so sedaj pokopane, zakaj zaloge so v vseh državah pčile, in cene so zelo padle. Vse kaže, da se bo letos položaj na sladkornem trgu občutno poslabšal. Zapadna Evropa pričakuje splošno rekordno letino. Nemčija in Češkoslovaška sta s stanjem sladkorne pese izredno zadovoljni.

Pod vplivom teh povoljnih vesti padajo cene sladkorja na vseh tržiščih. V Pragi se je znižala cena sirovine od nove kampanje na 160 loco Usti, tendenca pa kaže še vedno navzdol. Promet je znašal 55,000 ton dnevno. Sredi tedna je situacija sicer nekoliko popustila, koncem tedna pa je zopet oživela in promet se je zvišal na 60,000 ton. Na londonski borzi so vplivale tudi izredno velike domače zaloge, ki so znašale koncem avgusta 313,850 ton proti 209,000 tonam lani. Tudi v Londonu cene sladkorja splošno padajo. Cena za september je padla od 15/ na 14/7-14/6. Veletgovina je bila tako presenečena, da se zdaj na trgu sploh ne pojavlja. Cene v Trstu so sicer nekoliko višje, toda trgovina je tudi na tržaškem trgu v zastoju.

Položaj na žitnem trgu

(Tedensko poročilo novov. blagovne borze)

Na dunajskem in budimpeštanskem trgu se je tendenca prejšnjega tedna nekoliko uvrstila, kar je vplivalo tudi na naše tržišče. Poleg tega je dovoz koruze radi žetve mini malen, kar je vplivalo na cene, ki so nekoliko poskočile. Vendar pa vse kaže, da se ta tendenca ne bo dolgo držala, ker je položaj na svetovnih žitnih tržiščih večinoma neizpremenjen. Ameriška notranja, so koncem tedna zopet popustila. Izvoz pšenice za relacijo Braila je popolnoma zanemarljiv. Poleg ruske konkurence na svetovnem tržišču nam škoduje tudi slaba kakovost. V Braili stoji okrog 20 parnikov naše pšenice, ki se je spetoma sparlila. Konzorzijski francoskih mlinov je baje sklenil nakupiti v Rusiji 6,000,000 pudov pšenice za dobavo od oktobra do januarja. Ruske ponudbe prihajajo v CSR, Avstrijo, Nemčijo in malone vse druge evropske države. Važna za svetovni položaj je tudi vest o rekordni letini pšenice v Kanadi, kjer računajo na 390 milijonov bušlov ali 130 milijonov več kot lani.

Pšenice je bilo prodano 92 vagonov. Potisko blago boljše kvalitete so ponujali in kupovali za relacijo Dunaj-Budimpešta. Povpraševanje ni posebno veliko, kar je posledica slabe ponudbe. Kmetje dovajajo na trg malo, ker pospravljajo koruzo tako, da nimajo časa. Cene blaga po Tisi so poskočile od 255 na 274 dinarjev ocarinjeno. Koncem tedna so kupovali pšenico po 265 Din ab postaja. Tudi za vagonsko blago so se kupci zanimali. Ponudba je bila slaba. Cene so poskočile od 250 na 260 Din za bačko blago. Sremsko blago doslej ni šlo v promet. Zadnji teden se je položaj tudi v tem pogledu zboljšal in sremska pšenica je dosegla v ceni bačko. Kupovali so po večinoma mlini. Koncem tedna so se pojavili tudi interesi iz Slovenije, in sicer mlini. Dunaj, ki je notiral za potisko blago začetkom tedna 185 Kš, je poskočil na 190 do 192,50 Din. Braila je notirala 224—225 za september 77 do 78 garancirano suho blago.

Stare koruze je bilo prodano 32 vagonov. Kupčije so se sklepale samo v vagonskem blagu. Povpraševanje so izvozničarji za relacijo Postojna in Jesenice. Koncem tedna pa tudi za relacijo Kelebia. Cene bačkove blaga so poskočile od 175 na 180 Din, koncem tedna so pa povpraševali na glavni progi po 182,50 brez kupecev. Dovolj je pri pšenici in koruzi slab. Zaloge v Bački cenijo na 5—6000 vagonov. Sremsko blago je ostalo v cenah neizpremenjeno. Kupovali so izvozniki in interesi iz Slovenije. Cena je ostala 180—182,50 Din. Blago po rekah so plačevali 139 Kš Dunaj in 144 Kš Pasau. Vagonsko blago je notiralo 123—124 Kš, pariteta Szob pa 134—135. Umetno sušena koruza na borzi še ne notira. Povpraševanje je bilo živahno, in sicer za vagonsko blago relacija Postojna in Jesenice, po reki pa relacija Braila. Vagonsko blago so kupovali po 200 Din pariteta Postojna ali Jesenice oktober, november in december. Blago po reki po 146—147 Kš Braila oktober in sredi novembra. V dinarjih je notiralo to blago 162,50—164 pariteta Pančevo. Domači promet z novo koruzo je slab. Ponudbe in dovoz je minimalen. Storže so kupovali za oktober, manjša količina za promat na bazi 60—62,50. Zrno za decembra-januar pariteta Indija po 135, s celo kaso po 117,50. Marcapril s kaso duplikat po 150, s celo kaso po 127,50, november s celo kaso 120. Povprašujejo samo izvozničarji. Braila se je precej zanimala za oktobersko blago. Sklenjeno je bilo več kupčij po 123—125 S oktobra do najkasneje 5.—10. november. Dunaj je plačeval za marcapril 118 Kš.

Moke je bilo prodano 43 vagonov večinoma 80 odst. za vojaštvo. Drugače je malo povpraševanja. Ponudba je od strani manjših mlinov precejšnja, dočim so cene večjih mlinov znatno višje. »O« baza je šla v promet na bazi 410. Inozemstvo se je začelo malo bolj zanimati za našo moko. Povpraševanje je bilo samo za Ogg in Og eks Dunaj in sicer po 285 Kš. Fižola je bilo prodano 5 vagonov sremskega po 230, bački izbran v vrečah po 100 kg po 250. Koncem tedna je bila ponudba znatno večja. Kupcev ni bilo. Ovsja je bilo prodano 10 vagonov. Bački je notiral 155, sremski pariteta Beograd 160. Dunaj je kupoval oves po 26,75 Kš, eks Dunaj, oktober november pa po 27,25. Ječmen je bil brez prometa. To blago je povsem v zastoju. Kupcev sploh ni.

ponudb pa precej. 65 težkih sremski ječmen ponujajo po 185. Otrobov je bilo prodano 4 vagona in sicer bački po 130. Po najnovejših podatkih mednarodnega poljedelskega inštituta v Rimu znaša letošnji pridelek pšenice (v milijonih met. stov): v Evropi (12 držav) 260,6 (lani 200,0), v Kanadi in Zedinjenih državah 196,7 (lani 308,8), v Aziji (4 države) 99,2 (lani 108,1), v Afriki (4 države) 29,4 (23,2), v Rusiji 180,2 (103,9). Skupaj torej letos 866,1 mil. lani pa 744,9 mil. Od tega odpade na Jugoslavijo letos 22,4 (lani 15,7), na Romunijo 29,0 (19,2), na Madžarsko 18,1 (14,0), na Bolgarsko 13,2 (7,7), skupaj donavske države letos 82,7, lani pa 56,6.

Črnogorski proračun l. 1844

V knjigi angleškega potopisca J. Gardnerja Wilkinzona nahajamo poročilo o črnogorskem proračunu leta 1844, ki vsebuje te-le zanimivosti:

Davek se je jemal od ognjišča ali hiše in od družine. Davkoplačevalce so delili v tri vrste: eni so plačevali forint na leto, drugi dva, tretji tri forinte. Celokupni davki so znašali 30.000 forintov. Zakupnine so donosale do 800 forintov.

Celokupni prihodki so našli 78.450 forintov. V tej svoti se nahaja 10.000 dukatov in pa pomoč 47.000 forintov, ki jo je poklanjala Rusija kot pokroviteljica Črne gore.

Torej:	
Davki od hiš ali družin	30.000 forintov
Davki na sol	200 »
Davki na ribe	250 »
Davki na suho meso	200 »
Zakupnina za samost. zemljišča	600 »
Zakupnina za tobak	200 »
Pomoč iz Rusije	47.000 »

Skupno . 78.450 forintov

Proti obojeleosti

deluje s kolosalnim uspehom samo
VILFANOV ŠAJ
kar priznava vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Dr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204

—g Hmelj. XL. poročilo. Žatec CSR, dne 19. septembra. Čvrsto — 4350—4700 Kš za 50 kg. — Nürnberg, 21. septembra. Dovož 200 — prodanih 100 — cene nespremenjene.

—g Cemu kupuje naša država sol v inozemstvu. Po poročilih iz Beograda je kupila naša država v južni Italiji 15.000 ton soli. Dobava se je že pričela. Vladni krogi trdijo, da je to zadnji nakup soli v inozemstvu, ker je projektirana v Učlinju moderna solarna, ki bi imela okrog 40.000 ton produktivne kapacitete. Uvoz soli je znašal lani 14.545 ton, izvozili smo je pa okrog 2222 ton. Če bi se država bolj brigala za svoje solarne in bi ne pustila povodom stavke delavcev v Solarni na Pagu propasti stotine ton soli, bi nam ne bilo treba uvažati soli iz inozemstva.

—g Dohodki od davkov. Dohodki od davkov in pridavkov so znašali v juniju: od neposrednih davkov in pridavkov 60 milijonov 401.260,77 Din proti 35.236.917,40 Din v juniju leta 1924, odnosno proti 51.600.179 dinarjev 73 para, kakor je predvideval proračun; od izrednih pridavkov je dobila država samo 24.505.448,46 Din, dočim je bilo v proračunu predvideno 41.666.666,66 Din; od davka na poslovni promet je bilo v proračunu določeno 16.666.666,66 Din, dočim je dobila država samo 11.354.099,99 Din. Še slabši so dohodki komorskega pridačka, ki bi morali znašati po proračunu 4.179.166,65 Din, v resnici so pa znašali samo 1.084.524 Din 74 para. Tudi z invalidskim davkom ni nič boljše. V proračunu je bilo določeno 8 mil. 358.333,30 Din, plačano pa 6.255.204,65 Din. V prvih 3 mesecih letošnjega proračunskega leta (april-juni) je bilo predvideno 124,9, plačano pa 87 milijonov. Najbolj občuten je primanjkljaj v prvih 6 mesecih letošnjega leta in sicer okrog 96 milijonov dinarjev.

—g Opozorilo izvoznikom blaga v Italijo. Nekateri stranke oddajajo blago za izvoz v Italijo preko Raketa z mednarodnimi tovornimi listi. Postaja Rakek je samo računski kraj in vse blago, ki gre preko nje, mora imeti tuzemske tovarne liste. Drugih tovarnih listov ne priznavajo niti italijanske državne železnice. Zato se bodo pošiljke preko Raketa z mednarodnimi tovarnimi listi ustavljale in vračale dotični stranki.

—g Francoske trgovske zveze z Japonko. Več mesecev se je mudila v Japoniki posebna francoska industrijska mislija. Njena naloga je bila, da poživijo francoski izvoz v Japoniko. Cilj je dosežen in v Tokiju je poskrbljeno za prizadevanja francoskih izvoznikov. Francoska težka industrija ima naročilo 10.000 ton trdnice za japonske državne železnice. Prišla so naročila za avtomobilsko in strojno industrijo. Bančne in kreditne organizacije bodo vodile novotno stran trgovskih zvez. Ta pridobitev je za francoski gospodarski in politični prestiž na Vzhodu velikega pomena.

—g Anglija kupuje rusko žito. Anglo-ruska izvozna družba je nakupila v Rusiji 500.000 ton pšenice in ječmena.

—g Kupna moč lire. Po podatkih milanske trgovske zbornice je znašal indeks cen v trgovini na debelo sredi septembra 676,5 proti 685 v avgustu. Kupna moč lire znaša torej 14,80 centesimov proti 14,65 v avgustu.

—g Dohodki od tujkega prometa v Italijo. L. 1923 je posetilo Italijo okrog 700 tisoč tujcev, ki so zapravili v Italiji 2 milijardi 500.000.000 Din. Pasivnost italijanske zunanje trgovine je znašala predlansko leto 6,166 mil. lir. Letos računajo, da je posetilo Italijo nad 1 milijon tujcev, ki so pustili v državi nad 8 milijard lir. Sveto leto se je torej izplačalo

Leonhardi
nenatkriljen!

100-GODIŠNJE ISKUSTVO
I PROKUSANI RECEPTI
DAJU UVEK PREDNOST

LEONHARDI-EVOM
MASTILU

TUŠEVIMA
LJEPIVIMA
BOJAMA ZA ŠTAMPIJE

FABRIKACIJA ZA JUUGOSLAVIJO

PENKALA-TVORNICE

EDMUND MOSTER I DRUG D. D.
ZAGREB

To in ono

Naši rojaki v Ameriki

V Frontenacu, Kansas, so našli dne 5. avgusta na njegovem domu mrtvega rojaka Josipa Goršeta. Ustrelil se je v glavo. Vzrok so bile družinske razprtije. V Clevelandu so umrli: Dne 2. septembra gospa Josipina Rohlin, rojena Mikulič, v starosti 35 let. Pokojnica je bila doma iz Travnika pri Loškem potoku. — Fran Struiša, star 67 let, doma iz Gor. Vrha pri Dobriču. — Janez Budan, star 53 get. Pokojni je bil iz Žužemberka. — Dne 5. septembra je po daljši bolezni umrla gospa Pavlina Rupnik, rojena Kranjc. V Ameriki je bivala 20 let. Doma je bila iz Cerknice na Notranjskem. — Rojaka Antona Gregorčiča je povozil avtomobil ki so ga morali prepeljati v bolnico. — Dne 23. avgusta je v Ogleskyju, Illinois, preminula gospa Marija Dušak v starosti 47 let. V Ameriko je prišla pred 22 leti. — V Pittsburghu je dne 29. avgusta umrl rojak Anton Renko, star 35 let. Zadel ga je kap. Pred tremi tedni so pokopali njegovo ženo. — V kraju East Helena, Montana, je tragične smrti umrl rojak Janez Praprotnik. Med delom v rudotopilnici je tako nesrečno padel med stroje, da je bil mrtve na licu mesta. Zapustil je ženo in enega otroka. — V kraju Forest - City je 29. avgusta zadel kap rojaka Blaža Ovseta. — V Jolietu, Illinois, je umrla Ana Jaklič, stara 21 let. V Clevelandu je avto povozil rojaka Antona Gregorčiča. Ima prebito lobanjo, vendar imajo zdravniki malo upanja, da okreva. — V kraju Trimountain, Kansas, je umrla 48letna rojakinja Justina Oblak. — V kraju Library je preminul rojak Stevor, doma iz Knežaka na Pivki. Podsolu ga je v jami. — V Clevelandu je bil prijatelj rojak Alojzij Kovač, ki je izvršil dva vlom v lekarni. — V kraju Baberton, Ohio, je pri ribolovu utonil rojak Janez Volk. Lovil je 6. t. m. ribe ter pri tem padeš s čolna v vodo. Prišel je naravnost na glavo ter nezavedno obledel. Kljub plitvi vodi je utonil. Pokojni je bil star 43 let in doma iz Suhorja pri Sempetru.

Konec ameriške pustolovke

V neki bolnici v San Franciscu je umrla te dni 30 letna ženska, o kateri poročajo ameriški listi neverjetne stvari. Betty Carbičova — tako se je pisala pokojna pustolovka — je bila baje nezakonska hči nekake petrolejskega magnata. Oče jo je dal vzgojiti v najboljšem newyorškem penzionatu. Neko noč je Betty iz penzionata pobegnila. Takrat je bila stara 15 let. Zatekla se je v San Franciscu, kjer je prodajala po ulicah časnike. Njena lepota je očarala nekake bogatega gzdalina, ki jo je poslal v plesno solo. Toda lepa Betty ni ostala dolgo plesalka. Na nekem družabnem večeru se je seznanila z njo bogatim industrijalcem Josefom Montgomeryem, ki se je v kratotico takoj zaljubil in jo tudi poročil. S tem naglim preokretom usode se pričnjen pravi življenjski roman 17 letne pustolovke, ki je postala žena enega največjih bogatašev v San Franciscu. V imenitni družbi ameriške finančne aristokracije je zbužala splošno pozornost ne le s svojo čudovito lepoto, nego tudi z nestanovitnim in pustolovskim značajem. Seznanila se je s študentom Sidneyjem Warnerjem, ki se je takoj na prvi pogled strastno zaljubil v mlado ženo. To ljubavno razmerje je bilo znano tudi možu. Med Montgomeryem in študentom je prišlo do burnih prizorov. Nekega dne je Montgomery nenadoma umrl tako, da se je zdela njegova smrt vsem nenaravna. Sum je padel na njegovo ženo. Ljudje so govorili, da je svojega moža zastrupila, da bi mogla nemoteno živeti s svojim ljubčkom. Oblasti so uvedle strogo preiskavo in lepa Betty bi morala biti celo aretirana. Naenkrat se je položaj bistveno spremenil. Študenta Warnerja so našli nekega jutra v javnem parku na klopi mrtvega. Pogнал si je kroglo v glavo. V pismu je priznal, da je zastrupil Montgomerya. To pismo je rešilo mlado ženo ječe.

Mlada in vesela vdova se je kmalu pojavila v Newyorku. Kot dedinja velikega premoženja je živela zelo razkošno. Milijoni njenega pokojnega moža so se kmalu razdelili. Tedaj je začela Betty zopet nastopati kot plesalka v nekem velikem varietetu. Tam si je kmalu pridobila mnogo oboževalcev, med njimi je bil osobito zaljubljen ravnatelj, ki se je z lepo plesalko tudi oženil. Toda kmalu je priletni mož spoznal, da ga žena nesramno vara in zato je zahteval razvezo. Betty pa ni čakala, kdaj bo proces

končan. Nekega lepega dne je izginila. Potem se je v kratkem še dvakrat poročila. Svojega tretjega moža, veleposestnika Wilbrova je spravila na boben. V obupu je siromak izvršil samomor. Tudi četrti mož ni imel s to temperamentno žensko sreče. Bil je to trgovec v mestu Wioniu Jaris. Nekaj mesecev po poroki je namreč nenadoma umrl. Ljudje so zopet govorili, da ga je zastrupila njegova žena, ki je dobila od zavarovalnice solidno svoto, ker ji oblasti niso moge dokazati krivde. Nedavno je pa lepa Betty zbolela in umrla v bolnici v San Franciscu.

Zagonezni parnik na Temzi

Nedavno se je vkrcal na Temzi razkošen parnik, na katerega ni smel nihče stopiti. Prebivalci Londona so ugibali, odkod je ta parnik in kaj pomeni nastop mostva, ki je na vsa vprašanja o tovoru in cilju parnika trdovratno molčalo. Šele zdaj je prišlo na dan, da je bilo na parniku natovoreno žganje in druge opojne pijače za Ameriko. Način, kako so oblasti izsledile tihotapstvo žganja, je zelo originalen. Lastnica parnika je bila aretirana zato, ker je hotela v neki trgovini v Olofordski ulici s ponarejenimi bankovci kupiti obleko. Aretirana je neka Kasaresova iz Argentine. Parnik, na katerem so našli 10.000 sodčkov žganja, je londonska policija zaplenila. Lastnik solidne zaloge alkohola se še ni oglašil. Kasaresova je samo lastnica parnika, ne pa tovara, ki je vreden najmanj 250 tisoč zlatih mark.

V to zagonezni afero je zapletena tudi neka ugledna oseba ki je pomagala, da so oblasti dovolile parniku pristati na Temzi. Parnik se imenuje »General Serret« in ima zelo zanimivo preteklost. Kasaresova, soproga zelo bogatega argentinskega trgovca ga je svoj čas kupila in ustanovila »Gloria Steamship Company«. Parnik »General Serret« je zapustil antverpsko pristanišče z omenjeno količino opojnih pijač in je hotel odplati v Ameriko. Toda emd potjo je naletel na nepričakovane težkote, motor se je pokvaril in tako so morali tihotapci pristati v Doveru. Ker pa dokumenti niso bili v redu, so uvedle oblasti preiskavo in našle prepovedano blago. Situacija je zdaj taka, da se mora neznanj lastnik opojnih pijač prigrisati in plačati 200.000 zlatih mark, če hoče dobiti svoje blago. Pristaniška policija je imela torej zelo dober lov.

VI
BODETE VEROVALI

da eden par nogavic z žigom
in znakom (rdečo, modro ali
zlato)
„ključ“
traja kakor štirje pari drugih
ako kupite eden par. Dobivate
se v vseh prodajalnicah

Psi kot tihotapci

Obežno tihotapstvo, ki se vrši na švicarsko - italijanski meji, silj italijanske carinske uradnike k neprestani paznosti. Utihotaplja se čez mejo sahrin, tobak, vžigalice in parfumi, to so predmeti, na katere je v Italiji naložena visoka carina. Glavno porzišče tihotapstva je južno Lugana. Zaradi tega so pa italijanske carinske oblasti postavile tam visok in dolg žični plot, na katerem so obešeni številni mali zvončki. Carinski uradniki so postavljali v določeni razdalji drug od drugega ob tem plotu, ki se vleče več kilometrov ob hrbovju in dolinah. Noč in dan so na straži ti uradniki ali kljub tej pozornosti in skrbnosti gre tihotapstvo dalje svolo pot. Pa se vrši to tihotapstvo na čisto poseben način! Tihotapci so zdresirali pse za svoje drzno delo. Tekom temne noči udari tihotapec na žični plot in zvončki zazvone. Carinski organi so hitro vsi pokonci in že mislijo, da primejo celo skupino tihotapcev. Ali to je le zvišjača, kajti drugi tihotapci režejo ta čas par so metrov dalje žice in zapode svoje pse preko meje. Psi so dresirani tako, da beže z vso silo pred vsakim carinskim uradnikom. Dotični, ki jih dresirajo, so namreč oblečeni v uniformo italijanskih carinskih uradnikov in dražijo in tepejo pse neusmiljeno. Zato se umevno psi utraščajo in tečejo, kar se da, ko zagledajo italijanskega carinskega uradnika. Psi so oblečeni v suknje s šte-

vilnimi žepi, v katerih so spravljene vtihotapljeni predmeti. Psi so veliki in močni in znajo dobro teči, zato pasirajo tudi visoki alpske prelaze in čeprav obmejni stražniki streljajo nanje, jih ne zadenejo. Doslej še ni bilo mogoče preprečiti ta način tihotapstva.

DR. HUGO ECKNER, ki je zgradil in vo dil zadnji največji zrakoplov. Ta zrakoplov je dobila od Nemčije Amerika na račun reparacij.

Drzen heg služkinje

Neka 22letna mladenka je služila v Prannerstrasse v Monakovem pri bogati družini. Imela je mnogo posla in nič preveč lepo niso ravnali z njo. Odpustiti pa je vendar mislo hotela, dasi je večkrat rekla, da gre proč. Končno je sklenila, da zapusti svojo službo skrivoma in pojde k svojim staršem. Celo noč ni nič spala, zjutraj ob 6. pa se je odločila za oprostitel korak. Mislija je, da bo ob 7. uri že v vlaku in se bo vesela peljala proti domu. Sraajo in spodnje krilo je imela na sebi, drugo je spravila pod pazduho ter se iz okna v drugem nadstropju spustila po vrvi proti stekleni strehi na dvorišču v višini prvega nadstropja. Nadejala se je, da pride tako v stanovanje prvega nadstropja in od tam slobodno iz hiše. Vrv pa se je utrgala in drzna mladenka je padla na stekleno streho, katero je prebila in pri nadaljnjem padcu še na drugo tako streho, skozi katero je priletela v spodnje bančne prostore na pisalno mizo. Pogumno dekle je mislilo, da je že rešeno, ali vsa vrata so bila zaprta, na kar si je postavila na pisalno mizo stol in zlezla na še ne pojasnen način skozi stekleno streho navzgor. Tu pa jo je zapazila neka stranka v hiši, se prestrašila in poklicala na pomoč. Prihiteli so ljudje, ki so spravili dekle na varno v prvo nadstropje, kjer se je pred njimi zgrudila nezavestna. Nato so jo spravili v bolnico. Tako se je rešila službe, domov pa bo mogla priti šele, ko ji zacelijo številne rane in ji spravijo razburkano živčevje zopet v red.

Mednarodni kongres invalidov

V nedeljo se je zaključil v Ženevi mednarodni kongres invalidov. Kongresu so prisostvovali delegati 3 milijonov invalidov Evrope. Prva sekcija pod predsedništvom Italijana Matielo je razpravljala o definitivni organizaciji mednarodnega saveza invalidov. V drugi sekciji pod predsedništvom Jugoslovena polkovnika Lazareviča pa se je sklepalo o bodoči odnosih med savezom invalidov in Društvom narodov. Na plenarni seji kongresa pod predsedništvom Francoza Broumiche so bile enoglasno sprejete resolucije obeh sekcij.

Društvo narodov je priredilo delegatom invalidom svečano recepcijo. Recepcije so se udeležili predstavniki Društva narodov, ravnokar se vršče glavne skupščine in sekretarijata. Predsednik sveta Društva narodov je pozdravil invalide v imenu Društva narodov ter apeliral na njihovo pomoč pri utrjevanju mirne ideje.

Prva resolucija opredeljuje odnose med mednarodno invalidsko organizacijo in Društvom narodov ter o njiju bodočem skupnem delovanju. Nadaljna resolucija govori o tehnični organizaciji invalidske udruženja. V posebni resoluciji pa veli:

»Ker je položaj avstrijskih, češkoslovaških in jugoslovenskih invalidov posebno kritičen, je sklenila druga komisija, da izvede v njihovo korist prav energično kampanjo in to čim se zbere potrebne podatke. Že danes pa opozarja vlade vseh držav na ta položaj.«

* Rodila v svojem 65. letu. Iz Madrida poročajo, da je v Valladolidu 65letna Kamila Lorenzo rodila svoje 29. dete.

* Tragedija bolnih staršev. V Goldbachu pri Apoldi se je ustrelil 24letni tovarniški delavec Röder. Njegova 19 let stara žena je zastupila sebe in svojega novorojenčka s ciankaliem. Otrok je prišel na svet vsled bolezni staršev ves bolan. Zaveš boleznij je zahtevala tri žrtve.

* Lipa iz leta 763. Letos se je porušila v Gerolsteinu velika lipa, ki je bila vsajena leta 763. Kos debla še stoji, vse drugo je uničil strašen vihar v mesecu juniju.

* 24.000 potresov na leto. Po statističnih podatkih raznih držav je na leto povprečno 24.000 potresov, torej 66 na dan. Pri potresu v Neaplju leta 1857. je poginilo 12.000 ljudi. V Tokiju je potres uničil že n: stotisoče ljudi. Potres povzroči povsod ogromno škodo, posebno trpi Japonija.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalni in socialno namenu oblikujejo vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1. Najmanjši znesek Din 10

Službe

Kot začetnica

želi vstopiti v pisarno ali za blagajničarko gospodini, zmožna strojeplisa ter slovenskega in nemškega jezika. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Začetnica 3514« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Trg. pomočnik

vojaštine prost, išče službo v manufakturni trgovini ali gre za potnika. — Ponudbe pod »Zmožna 3470« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Knjigovodkinjo

starejšo moč leone stroške in gozdne čuvaja — se sprejme. — Ponudbe z navedbo zahtev je nasloviti pod »Velooposredstvo/3504« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Ključavničarski pomočnik

(mlejša moč) izurjen in zanesljiv, zaposlen v večji tovarni — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Dopisi pod »Dobra moč 3470« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Strojinik

starejša moč, več vseh popravil — išče službo. — Dopisi pod »Strojinik 3516« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Trg. pomočniki

se sprejmejo takoj ali po šestih tednih, in sicer: dva mešane stroke z dobro predvzeto prakso, simpatičnega nastopa in izkušen v čevljarstvih potrebščinah (orodju in drobnariji). — Navesti reference kje službovali. Ponudbe po možnosti s sliko in zahtevno plače na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Sela/174L«.

Šivilja

spretna pomočnica, išče službo pri damskem krojaštvu. — Ponudbe pod »Šivilja/3554« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Strojinik

z večletno prakso pri vsakovrstnih parnih strojih in kotlih, zmožen vseh v to stroko spadajočih popravil, star 31 let, trezen, zanesljiv — išče stalno službo. — Naslov pove upravo »Slovenskega Naroda«, 3383

Kupim

Pozor! Pozor! Najvišje plačujem stare moške obleke, čevlje in pohištvo. Dopisnice zadostuje, da pridem na dom. — Drame, Ljubljana, Gallusova nabrežje št. 29. 3546

Kupujem

vsakovrstne lepe starinske predmete, kakor: tabernakelne, razne skrinje, cele garniture, steklo, porcelan itd.; plačujem najvišje cene. — Ponudbe s točnim popisom predmeta je odpisovati na naslov: Julij pl. Huebmershofen »Silbernagl, Zagreb, Illica 131/a«.

Sokali

se išče v najem ali se kupi v mestu ali v večjem industrijskem kraju. — Ponudbe pod »Pekarija 3491« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Pekarija

se išče v najem ali se kupi v mestu ali v večjem industrijskem kraju. — Ponudbe pod »Pekarija 3491« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Delikatesna trgovina

dobro idoča, v sredini mesta — se pod ugodnimi pogoji proda. — Ponudbe pod »30. septembra/3530« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Prodaj

Velika železna peč

prilagodljiva za gostilniški lokal — se takoj proda. — Ponudbe pod »Peč/3527« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Salonsko zrcalo

ter nekaj starih slik se proda. — Ponudbe pod »Zrcalo/3526« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Spalnica

(skoro nova) in nekaj drugega pohištva — se radi selitve takoj proda. — Ponudbe pod »Spalnica/3513« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Steklenice

(baloni) v peltenicah po 50 kg in več ima v zalogi — »Juha« n. Ljubljana, Gradišče št. 3. 3553

Posojila

Posojila

20 do 30.000 Din išče trgovec v svrhu nakupa blaga. Obresti plača po dogovoru. — Dopisi pod »Trgovina z mešanim blagom/3468« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Stanovanja

sobe s kuhinjo in pritliklinami išče vdova s sinom. — Ponudbe pod »Plačam dobro/3532« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Za pisarno

iščem veliko svetlo prazno sobo: v poštev pridejo le v sredini mesta. — Ponudbe pod »Večja soba/3530« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Za pisarno

ali slično se odda svetla soba s popolnoma separiranim vzhodom v Beethovnovi ulici 9. II. nadstropje. 3540

Orožnik

išče stanovanje ene sobe s kuhinjo in pritliklinami. — Dopisi pod »Oktober/3486« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Opremljena soba

(čedna) s posebnim vzhodom in električno razsvetljavo v bližini glavne kolodvorne — se odda boljšemu gospodu. — Ponudbe pod »500 Din 3547« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Stanovanje

3-4 sob s pritliklinami v novi hiši v mestu ali na periferiji mesta — išče miren zakonski par. Plačam dobro, event. dam posojilo. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Prosto stanovanje 3487«.

Nepremičnine

Hiša

z dvema stanovanjema, 35 minut oddaljena od glavne pošte — se radi selitve ugodno proda. — Kupcu stanovanje dveh sob in kuhinje takoj na razpolago. — Dopisi pod »Hiša/3528« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Kupi se vila

v lepem kraju Slovenije (Ljubljana, Bled, Maribor itd. proti takojšnjemu plačilu. Ozira se samo na ponudbe s točnim popisom, kakor stanje v le ter ceno. — Ponudbe pod »Gotovina 13/3549« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Razno

Hrana!

Buffet univerze »Dvorec« priporoča okusen obeden večerjo za 15 Din dnevn. 165/L

Hrana

Buffet univerze »Dvorec« priporoča okusen obeden večerjo za 15 Din dnevn. 165/L

Špago, dreto

in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču »Konopjuta« Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. 103/n

Blagajne

»Wertheim« in JEKLENE DENARNE OMA RE za vzidavanje — priporoča Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova c. 18. 102/L

Največja zaloga

in najcenejša dvokolesa, motorji, otroški vozički, šivalni stroji, pnevmatiki. Ceniki franco. Prodaja na obroke »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 160/L

Ako se hočeš hitro in bogato poročiti, ne pozabi inserirati v „Slov. Narodu“!

TRI 30%

TRI-SODA Menganje in drgnjenje poškoduje vlakna tkanin.

TRI-soda sama od sebe razkroja nesnago, vsled tega je manganje in drgnjenje nepotrebno.

TRI-soda je produkt nafte in radi tega tudi za najfinije perilo neškodljiva.

Z uporabo TRI-sode se poveča trpežnost perila za

30%

Zahvala.

Ob prebridki, nenadni izgubi, smrti dragega, nepozabnega

dr. Josipa Serneca

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so osebno ali pismeno izrazili svoje sožalje ali ga spremljali na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, velikemu županu dr. Pirkmayerju, zastopnikom raznih oblastij, šol in društev, častniškemu zboru, Sokolu, Orjuni in lovski skupini.

Iskreno zahvalo izrekamo pevskemu zboru Glasbene Matice v Mariboru, Celjskemu pevskemu društvu, godb. društvu »Drava« in Železničarski godbi v Celju za krasne žalostinke ter vsem prijateljem in znancem, ki so mu darovali cvetje in vence v zadnji pozdrav.

Zahvaljujemo se cenjenim gg. govornikom: ravnatelju Smertniku, županu dr. Hrašovcu, ministru v p. dr. Kukovcu in nadzorniku Černeju za prisrčne govore, s katerimi so se poslovili od dragega pokojnika.

Naj v miru počiva in njegov spomin naj živi v naših srcih!

Žalujoči ostali.

Celje, dne 22. septembra 1925.

3551

V modnem salonu **M. SEDEJ-STRNAD** LJUBLJANA, Prešernova ulica 3 so došle zadnje novosti v klobučevinastih (filcastih) in najmodernejših klobukih. Zalni klobuki vedno v zalogi — Postrežba točna — Cene zmerno 3450

Vozilja za tamburiranje,

traži se za odmah. Ponudbe sa svedoženja imajo se slati na oglašni zavod Schmolka, Novisad, Futoški put 2. 3497

Prvorazredna svetovna hiša

za elektro razsvetljavo in tehnično stroko, išče agline, dobro upepljene reprezentativne krajevne zastopnike. — Gospodje, ki imajo široko znanje in dobre osebnostne vezi z industrijskimi podjetji, uradi in oblastmi, naj prijavijo ponudbe s točnim curriculum vitae ter naznakom referenc uprave pod »ZA-6179« na PUBLICITAS, d. d., oglašni zavod Zagreb, Gunduličeva ulica 11. 3513

Najnovejši epohalni izum,

petrolejska plinska svetiljka

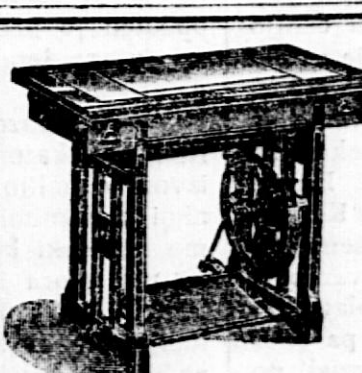
„AIDA“ z Aurovo žarnico

200-500 sveč moči. Kraina bela luč. Neznatna poraba petroleja. Sveti kakor elektrika! **„AIDA“** se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. **„AIDA“** je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekte! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

ŠVARC i drug ZAGREB, Preradovičeva ulica 1 — Išče mo zaupne zastopnike. — Zahtevajte takoj prospekte!

Samostojnega in pri raznih stiskalnicah (Exzenterpressen) izkušenega delovodjo išče tovarna **„TITAN“, d. d. v Kamniku** za izdelavo ključavničarskih izdelkov. Samo prvovrstni delovodje z večletno prakso naj pošljejo ponudbe na gornji naslov. 3498

Edino najboljši šivalni stroji so le **Josip Petelinca** znamke GRITZNER, ADLER, PHÖNIX za rodbino, obrt in industrijo. — Posamezni deli za stroje in kolesa, Lamerz igle. **LJUBLJANA** 164-L blizu Prešernovega spomenika

Mehanično umetno vezenje perila, zastorov, monogramov, oblek, bluz itd. v ploščatem in verižnem vvodu, madelira, richelle z belim in najrazličnejšim materijalom. — Entlanje, predtiskanje. **MATEK & MIKEŠ, Ljubljana**, poleg hotela „Strukelj“. 164-L

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad **11.000.000 Din jamstvene glavnice.**

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje **najugodneje.**

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu. Telefon šte. 9. 38 L. Telefon šte. 9